

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ СЪКРАТЕН МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 година

МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
МЕЖДИНЕН СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

1.ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА	18
3. ПРИХОДИ	56
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	57
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	58
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	58
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	59
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	59
9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ	60
10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	60
11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	61
12. ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ ОТ АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА	61
13. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	61
14. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	63
15. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	66
16. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	68
17. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА	70
18. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	70
19. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	74
20. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ	74
21. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	75
22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	77
23. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	80
24. ДРУГИ КРАТКОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ	81
25. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	82
26. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	83
27. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	84
28. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА	85
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ	86
30. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	87
31. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	87
32. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	89
33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	90
34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОР ЗА ФАКТОРИНГ	90
35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	91
36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	91
37. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	93
38. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	93
39. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	95
40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	103
41. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	105

1.ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА

Група Софарма (Групата) включва дружество-майка и неговите петдесет и две (31.12.2017 г.: четиридесет и осем) дъщерни дружества. Допълнително, Групата има инвестиции в едно съвместно дружество (31.12.2017 г.: в три съвместни дружества) и в едно асоциирано дружество (31.12.2017 г.: в едно асоциирано дружество).

Дружество-майка

Софарма АД (дружество-майка) е търговско дружество, регистрирано в България със седалище и адрес на управление гр. София, ул. Илиенско шосе № 16.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение №1.1991 г. на Софийски градски съд.

Дъщерни дружества

Към 30.09.2018 г. дъщерните дружества в Групата са:

- Софарма Трейдинг АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Варненски окръжен съд № 3594/16.10.1998 г. и със седалище и адрес на управление – гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Фармалогистика АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Софийски градски съд от 12.08.2002 г. и със седалище и адрес на управление - гр.София, ул. ”Рожен” №16;
- Електронкомерс ЕООД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Софийски градски съд по ф.д. № 24456 от 1991 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, ул. “Самоковско шосе” № 1;
- Биофарм Инженеринг АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Сливенски окръжен съд № 524/1997 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Сливен, бул. “Тракия” № 75;
- Момина крепост АД – търговско дружество, регистрирано в България с решение на Великотърновски окръжен съд № 3426/1991 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Велико Търново, ул. ”Магистрална” № 23;
- Софарма Билдингс АДСИЦ – търговско дружество, регистрирано в България с решение № 1 от 14.08.2007 г. на СГС и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 20;
- Фито Палаузово АД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20120924105551 от 24.09.2012 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Казанлък, бул. “23 Пехотен шипченски полк” № 110;
- Софармаси ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 201501191300026 от 19.01.2015 г. и със седалище и адрес на управление- гр. София, район Изгрев, ул. ”Лъчезар Станчев” 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- Софармаси 2 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20150617110324 от 17.06.2015 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул."Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 3 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20151202165822 от 02.12.2015 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул."Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 4 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20160229093338 от 29.02.2016 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 5 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20160301155620 от 01.03.2016 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 6 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20140127170842 от 27.01.2014 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 7 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170315161212 от 15.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 8 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170627142803 от 27.06.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 9 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170911100706 от 11.09.2017 и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 10 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170911101412 от 11.09.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 11 ЕООД (До 15.05.2018 г. наименованието на дружеството е Фармастор 1 ЕООД) - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170302125338 от 02.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул."Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- Софармаси 12 ЕООД (До 15.05.2018 г. наименованието на дружеството е Фармастор 2 ЕООД) - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306085236 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 13 ЕООД (До 15.05.2018 г. наименованието на дружеството е Фармастор 3 ЕООД) - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306080850 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 14 ЕООД (До 15.05.2018 г. наименованието на дружеството е Фармастор 4 ЕООД) - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170306081205 от 06.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 15 ЕООД (До 15.05.2018 г. наименованието на дружеството е Фармастор 5 ЕООД) - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20170302134305 от 02.03.2017 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 16 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20180515105543 от 15.05.2018 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Софармаси 17 ЕООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Агенцията по вписванията № 20180515130642 от 15.05.2018 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 12;
- Вета Фарма АД - търговско дружество, регистрирано в България с регистрация по фирмено дело № 581 от 05.04.1999 г. на Великотърновския окръжен съд и със седалище и адрес на управление - гр. Велико Търново, ул. "Дълга лъка" № 32;
- Аромания ООД - търговско дружество, регистрирано в България с решение на Варненски окръжен съд № 4276/27.06.2005 г. и със седалище и адрес на управление - гр. София, район Изгрев, ул. "Лъчезар Станчев" 5, Софарма Бизнес Тауърс, сграда „А”, етаж 8;
- Софарма Поланд З.О.О, Полша, в ликвидация - търговско дружество, регистрирано в Полша с решение № KRS 0000178554 от 04.11.2003 г. на XX Икономическо отделение на Районния съдебен регистър на Варшава и със седалище и адрес на управление – Полша, гр. Варшава, ул. "Шъшкова" № 58;
- Софарма Варшава СП. З.О.О, Полша – търговско дружество, регистрирано в Полша с решение № ДСР 0000372245 от 17.12.2010 г. на XII стопанско отделение на Държавния съдебен регистър на Варшава и със седалище и адрес на управление – Полша, гр. Варшава, ул. "Халубинскиего" № 8;
- ООО Софарма Украйна, Украйна – търговско дружество, регистрирано в Украйна с решение № 10691020000029051 от 07.08.2012 г. на Единния държавен регистър на юридическите лица и физическите лица - предприемачи и със седалище и адрес на управление – Украйна,

- гр. Киев, Оболонски район, проспект "Московский" № 9, корпус 4, ет.2, офис 4-203;
- ПАО Витамины, Украйна – търговско дружество, регистрирано в Украйна с решение № 133 от 15.04.1994 г. на Уманския градски съд и със седалище и адрес на управление – Украйна, Черкаска област, гр. Уман, ул. „Ленински искри” № 31;
 - Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград, Сърбия - търговско дружество, регистрирано в Сърбия с БД 49136.2015 на 05.06.2015 г. от Агенция по стопанските регистри на гр. Белград и със седалище и адрес на управление – Република Сърбия, гр. Белград, ул. „Палмотичева” № 13;
 - Лековит Д.о.о, Сърбия - търговско дружество, регистрирано в Сърбия с решение № 07829531 от 05.02.1992 г. на Агенция по стопанските регистри и със седалище и адрес на управление – Сърбия, община Шабац, гр. Шабац, ул. Янка Веселиновина 66;
 - УАБ ТБС Фарма, Литва - търговско дружество, регистрирано в Литовския регистър на юридическите лица на 01.03.2013 г. / 303011389, със седалище и адрес на управление – Литва, гр. Вилнюс, ул.“Витауто“ № 8 / ул. „Лиубарто“ № 7, ПК: 08118;
 - ТОО Софарма Казахстан, Казахстан - търговско дружество, регистрирано в Казахстан с решение № 5286-1910-04-ТОО от 06.11.2014 г. от Министерство на правосъдието, Ауезовски район, със седалище и адрес на управление – Казахстан, гр. Алмати, Ауезовски район, мкр. Мамир – 4, дом 190;
 - Рап Фарма Интернешънъл ООД, Молдова - търговско дружество, регистрирано в Молдова с решение № 1004601000376 от 11.02.2004 г. на Държавна регистрационна палата и със седалище – Молдова, гр. Кишинев, ул. Митрополит Варлаам 58 и адрес на управление - Молдова, гр. Кишинев, ул. Узинелор, 9/1;
 - СИА Бриз, Латвия – търговско дружество, регистрирано в Латвия с решение № 000302737 на 18.09.1991 г. от Търговския регистър на Латвийската република и със седалище и адрес на управление – Латвия, гр. Рига, ул. „Расас” № 5, LV – 1057;
 - СООО Брититрейд, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение №1983 на 24.09.2004 г. от Минския градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление – Беларус, гр. Минск, ул.“М. Богдановича” № 118, офис 303 – Б;
 - ООО Табина, Беларус – търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение №1432/29.12.1999 г. от Минския градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление – Беларус, гр. Минск, Куйбышева, д. 57, к. 1;
 - СООО Бризфарм, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Минския градски изпълнителен комитет в единния държавен регистър на юридическите лица и индивидуалните предприемачи под № 800007989 от 07.07.2009 г и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул.“Есенина”, д.16, помещ.1 Н;
 - ООО Фармацевт плюс, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Минския изпълнителен комитет на 24.11.2000 г. / №1348 в единния държавен регистър на юридическите лица и индивидуалните предприемачи под №190174236 и адрес на управление – Беларус, гр. Минск, 1-ый Твердый переулок, д. 7;

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- ООО Галенафарм, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение от 12.06.2013 г. на Бретски областен изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, Бретска област, гр. Пинск, ул. „Бретская“ 118-97;
- ОДО Меджел, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение №1044 от 14.09.2000 г. на Мински градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул. „Солтиса“ 60;
- ОДО Аленфарм-плюс, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение от 25.09.2008 г. на Мински градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул. „Логойский тракт“ 29;
- ООО Фарматея, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение от 17.10.2012 г. на Мински градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул. „Бакинская“ 20;
- ОДО СалюсЛайн, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение № 287 от 05.05.2006 г. на Гродненски градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр.Гродно, ул. Виленская 6;
- ЗАО Интерфарм, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус в Единния държавен регистър на юридическите лица и индивидуалните предприемачи под №300000556 и със седалище и адрес на управление – Беларус, гр. Витебск, площад Строителей, бл.3 ап.2;
- ООО Здоровей, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение от 04.06.2014 г. на Мински градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул. „Бакинская“ 20;
- ООО Ивем и К, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение от 27.07.2001 г. на Мински градски изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, ул. „Бакинская“ 20;
- ООО Ариенс, Беларус – търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение № 605 от 30.12.1996 г. на Витебски областен изпълнителен комитет и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Полоцк, ул. „Школная“;
- ООО Заботливая аптека, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Минския градски изпълнителен комитет в единния държавен регистър на юридическите лица и индивидуалните предприемачи под № 193060383 от 03.04.2018 г и със седалище и адрес на управление - Беларус, гр. Минск, 1-ый Твердый переулок, д. 7;
- ООО Мед-дент, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение №0018240 от 11.03.2013 г. от Управление на икономиката на Бобруйски градски изпълнителен съвет, със седалище и адрес на управление – Беларус, Могилевска област, гр. Бобруйск, ул. К. Маркса № 120, офис 4;
- БООО СпецАфармация, Беларус - търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение № 22-8 от 30.10.2000 г. от Могилевски областен изпълнителен комитет, със седалище и адрес на управление – Беларус, Могилевска област, гр. Бобруйск, ул. К. Маркса № 120, офис 2.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

На 13.09.2018 г. в Търговския регистър към Агенцията по вписванията е вписано вливането на „Унифарм“ АД („преобразуващо се дружество“), дъщерно дружество за 2017 г., в „Софарма“ АД по смисъла на чл. 262 и следващите от ТЗ. Преобразуващото се дружество е прекратено без ликвидация и цялото му имущество е преминало в патримониума на „Софарма“ АД („приемащо дружество“). За дата на счетоводно отразяване на вливането е приета датата 01.01.2018г.

Съвместни дружества

Към 30.09.2018 г. съвместното дружество в Групата е:

- ООО Беллерофон, Беларус – търговско дружество, регистрирано в Беларус с решение №1193 от 17.07.2003 г. издадено от Мински градски изпълнителен комитет, със седалище и адрес на управление – Беларус, гр. Минск, ул. „Сторожевская“ № 5-45.

Асоциирани дружества

Към 30.09.2018 г. асоциираното дружество в Групата е:

- Доверие Обединен Холдинг АД – търговско дружество, регистрирано в Софийски градски съд по фирмено дело № 13056 от 1996 г. и със седалище и адрес на управление гр. София 1504, бул. “Княз Дондуков” № 82.

1.1. Собственост и управление на дружеството-майка

Софарма АД е публично дружество съгласно българския Закон за публично предлагане на ценни книжа. От м. ноември 2011 г. акциите на дружеството се търгуват и на Варшавската фондова борса.

Към 30.09.2018 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

	%
Донев Инвестмънтс Холдинг АД	25.33
Телекомплект Инвест АД	20.41
Софарма АД (обратно изкупени акции)	6.76
Ромфарм Компани ООД	6.03
Други юридически лица	34.16
Физически лица	7.31
	<hr/> 100.00 <hr/>

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове. Ръководството на дружеството-майка в лицето на Съвета на директорите има следния състав към 30.09.2018 г.:

Д.и.н. Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Член
Огнян Палавеев	Член
Александър Чаушев	Член

Иван Бадински

Член

Дружеството-майка се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев. Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица, натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет има следния състав:

Васил Найденов	Председател
Цветанка Златева	Член
Кристина Атанасова	Член

1.2. Структура на Групата и предмет на дейност

Структурата на Групата включва Софарма АД като дружество – майка и посочените по-долу дъщерни дружества:

<i>Дъщерни дружества</i>	30.9.2018	31.12.2017	<i>Дата на</i>	<i>Дата на</i>
	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>	<i>освобождаване от</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>на контрол</i>	<i>контрол/вливане</i>
Дружества в България	%	%		
Софарма Трейдинг АД	72.91	72.85	08.06.2006	
Фармалогистика АД	89.39	89.39	15.08.2002	
Електронкомерс ЕООД	100.00	100.00	09.08.2005	
Биофарм Инженеринг АД	97.15	97.15	10.03.2006	
Софарма Билдингс АДСИЦ	40.38	40.38	04.08.2008	
Момина крепост АД	93.56	93.55	01.01.2008	
Унифарм АД	-	98.77	27.10.2010	13.09.2018
Фито Палаузово АД	95.00	95.00	21.09.2012	
Медика АД	-	-	26.10.2015	08.08.2017
Медика-Здраве ЕООД**	-	-	26.10.2015	22.02.2017
Вета Фарма АД	99.98	99.98	11.11.2016	
Аромания ООД	76.00	76.00	31.07.2017	
Софармаси ЕООД**	72.91	72.85	19.01.2015	
Софармаси 2 ЕООД**	72.91	72.85	05.06.2015	
Софармаси 3 ЕООД**	72.91	72.85	02.12.2015	
Софармаси 4 ЕООД**	72.91	72.85	29.02.2016	
Софармаси 5 ЕООД**	72.91	72.85	01.03.2016	
Софармаси 6 ЕООД**	72.91	72.85	03.12.2015	
Софармаси 7 ЕООД**	72.91	72.85	15.03.2017	
Софармаси 8 ЕООД**	72.91	72.85	27.06.2017	
Софармаси 9 ЕООД**	72.91	72.85	11.09.2017	
Софармаси 10 ЕООД**	72.91	72.85	11.09.2017	
Софармаси 11 ЕООД** (Фармастор 1 ЕООД)	72.91	72.85	07.12.2017	
Софармаси 12 ЕООД** (Фармастор 2 ЕООД)	72.91	72.85	07.12.2017	

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Софармаси 13 ЕООД** (Фармастор 3 ЕООД)	72.91	72.85	07.12.2017
Софармаси 14 ЕООД** (Фармастор 4 ЕООД)	72.91	72.85	07.12.2017
Софармаси 15 ЕООД** (Фармастор 5 ЕООД)	72.91	72.85	07.12.2017
Софармаси 16 ЕООД**	72.91	-	15.05.2018
Софармаси 17 ЕООД**	72.91	-	15.05.2018

* *ефективен процент на участие*

** *непряко участие*

<i>Дъщерни дружества</i>	<i>30.09.2018</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>Дата на</i>	<i>Дата на</i>
<i>Дружества в чужбина</i>	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>	<i>освобождаване от</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>на контрол</i>	<i>контрол/вливане</i>
СИА Бриз	66.13	66.13	10.11.2009	
СООО Брититрейд **	52.90	52.90	10.11.2009	
ПАО Витамини	99.56	99.56	18.01.2008	
Софарма Варшава СП. З.О.О	100.00	100.00	23.11.2010	
Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград**	72.91	72.85	05.06.2015	
Софарма Поланд З.О.О – в ликвидация	60.00	60.00	16.10.2003	
ООО Табина**	53.71	54.37	08.04.2011	
СООО Бризфарм **	35.85	31.45	20.12.2012	
ОДО Алеан **	-	-	07.02.2013	31.08.2017
ООО Софарма Украйна	100.00	100.00	07.08.2012	
ООО Фармацевт плюс **	40.72	35.60	31.05.2013	
УАБ ТБС Фарма **	33.73	33.73	01.03.2013	
ОДО Вестфарм**	-	-	04.07.2013	01.08.2017
ОДО БелАгроМед **	-	-	30.07.2013	01.08.2017
ТОО Софарма Казахстан	100.00	100.00	06.11.2014	
ООО Данафарм **	-	-	28.02.2015	01.12.2017
ООО Галенафарм **	61.24	54.62	28.02.2015	
ОДО Меджел **	55.55	55.55	28.02.2015	
ОДО Аленфарм-плюс **	52.24	52.24	30.06.2015	
ООО Фарматея **	43.91	38.18	30.11.2015	
ООО Мобил Лайн **	-	-	16.02.2016	04.07.2017
ОДО СалюсЛайн **	52.24	52.24	18.11.2016	
Рап Фарма Интернешънъл ООД	51.00	51.00	14.04.2017	
ЗАО Интерфарм**	59.52	59.52	26.04.2017	
Лековит Д.о.о.**	51.04	50.96	09.08.2017	
ООО Здравей **	38.94	35.00	16.08.2017	
ООО Ивем и К **	46.18	39.62	16.08.2017	
ООО Ариенс **	39.83	35.30	16.08.2017	
ООО Заботливая аптека **	39.29	-	03.04.2018	
ООО Мед-дент **	46.29	-	16.08.2018	
БООО СпецАфармация **	46.29	-	16.08.2018	

* *ефективен процент на участие*

** *непряко участие*

- Софарма Билдингс АДСИЦ е дъщерно дружество по силата на сключено писмено споразумение за контрол между Софарма АД и други акционери;
- Софармаси ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси ЕООД;
- Софармаси 2 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 2 ЕООД;
- Софармаси 3 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 3 ЕООД;
- Софармаси 4 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 4 ЕООД;
- Софармаси 5 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 5 ЕООД;
- Софармаси 6 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Фарма Онлайн ЕООД;
- Софармаси 7 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 7 ЕООД;
- Софармаси 8 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 8 ЕООД;
- Софармаси 9 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 9 ЕООД;
- Софармаси 10 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 10 ЕООД;
- Софармаси 11 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 11 ЕООД;
- Софармаси 12 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 12 ЕООД;
- Софармаси 13 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 13 ЕООД;
- Софармаси 14 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 14 ЕООД;
- Софармаси 15 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софармаси 15 ЕООД;
- Софармаси 16 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 16 ЕООД;
- Софармаси 17 ЕООД е дъщерно дружество чрез Софармаси ЕООД - Софармаси ЕООД притежава 100% от капитала на Софармаси 17 ЕООД;

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 100% от капитала на Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград;
- Лековит Д.о.о. е дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД - Софарма Трейдинг АД притежава 70% от капитала на Лековит Д.о.о.;
- СООО Брититрейд, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия - СИА Бриз притежава 80% от капитала на Брититрейд СООО;
- ООО Табина, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 6.10% от капитала на ООО Табина, а СООО Брититрейд – 93.9% от капитала на ООО Табина;
- СООО Бризфарм, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество ООО Фармацевт плюс, Беларус - СИА Бриз притежава 1.27% от капитала на Бризфарм СООО, а ООО Фармацевт плюс – 85.98% от капитала на СООО Бризфарм;
- ООО Фармацевт плюс, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия - СИА Бриз притежава 61.58% от капитала на ООО Фармацевт плюс;
- УАБ ТБС Фарма, Литва е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия - СИА Бриз притежава 51% от капитала на УАБ ТБС Фарма;
- ООО Галенафарм, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 63%, а СООО Брититрейд - 37% от капитала на ООО Галенафарм;
- ОДО Меджел, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 60%, а СООО Брититрейд - 30% от капитала на ОДО Меджел;
- ОДО Аленфарм-плюс, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 35%, а СООО Брититрейд - 55% от капитала на ОДО Аленфарм-плюс;
- ООО Фарматея, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия, неговото дъщерно дружество ООО Фармацевт плюс, Беларус и дъщерното дружество ООО Ивем и К, Беларус - СИА Бриз притежава 2%, ООО Фармацевт плюс – 49%, а ООО Ивем и К – 49% от капитала на ООО Фарматея;
- ОДО СалюсЛайн, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 35%, а СООО Брититрейд - 55% от капитала на ОДО СалюсЛайн.
- ЗАО Интерфарм, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз и СООО Брититрейд притежават по 50% от капитала на ЗАО Интерфарм.
- ООО Здравей, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество ООО Фармацевт плюс, Беларус - СИА Бриз притежава 9%, а ООО Фармацевт плюс - 81% от капитала на ООО Здравей.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- ООО Ивем и К, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия, ООО Фармацевт плюс, Беларус и ООО Здравей, Беларус - СИА Бриз и ООО Фармацевт плюс притежават по 25% от капитала на ООО Ивем и К, а ООО Здравей - 50% от капитала на ООО Ивем и К.
- ООО Ариенс, Беларус е дъщерно дружество чрез ООО Фармацевт плюс, Беларус и ООО Здравей, Беларус - ООО Фармацевт плюс и ООО Здравей притежават по 50% от капитала на ООО Ариенс.
- ООО Заботливая аптека, Беларус е дъщерно дружество чрез ООО Ивем и К, Беларус и ООО Ариенс, Беларус – ООО Ивем и К и ООО Ариенс притежават по 50% от капитала на ООО Заботливая аптека.
- ООО Мед-дент, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 50%, а СООО Брититрейд - 25% от капитала на ООО Мед-дент.
- БООО СпецАфармация, Беларус е дъщерно дружество чрез СИА Бриз, Латвия и неговото дъщерно дружество СООО Брититрейд, Беларус - СИА Бриз притежава 50%, а СООО Брититрейд - 25% от капитала на БООО СпецАфармация.

Основният предмет на дейност на дружествата от Групата е концентриран във фармацевтичния сектор, с изключение на отделни дружества, чийто предмет на дейност е и в областта на инвестициите в имоти и ценни книжа.

Дружеството-майка притежава разрешение за производство на лекарствени средства.внос № Р-І-10-14.В-І-21-002 от 28.10.2015 г., издаден от Изпълнителната агенция по лекарствата (ИАЛ).

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- Софарма АД - производство и търговия на лекарствени субстанции (активни съставки) и лекарствени форми; научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства;
- Софарма Трейдинг АД - търговия с фармацевтични продукти;
- Биофарм Инженеринг АД - производство и търговия с инфузионни разтвори;
- Фармалогистика АД - вторична опаковка на фармацевтични продукти и отдаване под наем на недвижими имоти;
- Електронкомерс ЕООД - търговия, транспортиране и разфасовка на радиоактивни материали и ядрена техника за медицината, битова електроника и електротехника;
- Софарма Билдингс АДСИЦ - инвестиране на парични средства, набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им;
- Момина крепост АД - разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина;
- Фито Палаузово АД – производство, събиране, изкупуване, добив и реализация на билки и лечебни растения;
- Вета Фарма АД - производство на лекарствени, нелекарствени и други продукти;
- Софармаси ЕООД – франчайзинг, ноу-хау, наемане на имоти, търговия и други;

- Софармаси 2 ЕООД – търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 3 ЕООД – търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 4 ЕООД – търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 5 ЕООД – търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 6 ЕООД – онлайн и офлайн търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 7 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 8 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 9 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 10 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 11 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 12 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 13 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 14 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 15 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 16 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Софармаси 17 ЕООД - търговия на дребно с лекарствени продукти;
- Аромания ООД - разработване и маркетингане на хранителни добавки;
- ПАО Витамини, Украйна - производство и търговия на фармацевтични продукти;
- ООО Софарма Украйна, Украйна - търговия с фармацевтични продукти и изследване на пазара и общественото мнение;
- Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград, Сърбия – консултантска дейност;
- Лековит Д.о.о. - търговия на едро с лекарствени продукти;
- Софарма Поланд З.О.О, Полша, в ликвидация - изследване на пазара и общественото мнение;
- Софарма Варшава СП. З.О.О, Полша - търговия на едро с фармацевтични и медицински стоки и изследване на пазара и общественото мнение;
- СИА Бриз, Латвия - търговия с фармацевтични продукти;
- УАБ ТБС Фарма, Литва - търговия с фармацевтични продукти, производство на лекарствени форми и фармацевтични препарати, научноизследователска и експериментална дейност в областта на биотехнологиите;
- ТОО Софарма Казахстан, Казахстан - търговия с фармацевтични продукти;
- Рап Фарма Интернешънъл ООД, Молдова - търговия с фармацевтични продукти;
- СООО Брититрейд , Беларус - търговия с фармацевтични продукти;
- ООО Табина, Беларус - търговия с фармацевтични продукти;
- СООО Бризфарм, Беларус - търговия с фармацевтични продукти;
- ООО Фармацевт плюс, Беларус - търговия с фармацевтични продукти;
- ООО Галенафарм, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и фармацевтични продукти;
- ОДО Меджел, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и фармацевтични продукти;
- ОДО Аленфарм-плюс, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и фармацевтични продукти;
- ООО Фарматея, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и

- фармацевтични продукти;
- ОДО СалюсЛайн, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника;
 - ЗАО Интерфарм, Беларус - търговия с фармацевтични продукти и хранителни добавки;
 - ООО Здравей, Беларус - търговия с фармацевтични продукти;
 - ООО Ивем и К, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и фармацевтични продукти;
 - ООО Ариенс, Беларус - търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и фармацевтични продукти;
 - ООО Заботливая аптека – консултантска дейност, свързана с организационни и управленски услуги.
 - ООО Мед-дент - търговия с фармацевтични продукти и хранителни добавки;
 - БООО СпецАфармация - търговия с фармацевтични продукти и хранителни добавки;

Дружеството-майка и дъщерните дружества: Софарма Трейдинг АД, Фармалогистика АД, Електронкомерс ЕООД, Биофарм Инженеринг АД, Софарма Билдингс АДСИЦ, Момина крепост АД, Фито Палаузово АД, Софармаси ЕООД, Софармаси 2 ЕООД, Софармаси 3 ЕООД, Софармаси 4 ЕООД, Софармаси 5 ЕООД, Софармаси 6 ЕООД, Софармаси 7 ЕООД, Софармаси 8 ЕООД, Софармаси 9 ЕООД, Софармаси 10 ЕООД, Вета Фарма АД, Софармаси 11 ЕООД (До 15.05.2018 - Фармастор 1 ЕООД), Софармаси 12 ЕООД (До 15.05.2018 - Фармастор 2 ЕООД), Софармаси 13 ЕООД (До 15.05.2018 - Фармастор 3 ЕООД), Софармаси 14 ЕООД (До 15.05.2018 - Фармастор 4 ЕООД), Софармаси 15 ЕООД (До 15.05.2018 - Фармастор 5 ЕООД), Софармаси 16 ЕООД, Софармаси 17 ЕООД и Аромания ООД, извършват своята дейност в България.

Софарма Поланд З.О.О - в ликвидация и Софарма Варшава СП. З.О.О оперират в Полша, ПАО Витамини и ООО Софарма Украйна - в Украйна, Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград и Лековит Д.о.о. - в Сърбия, СИА Бриз - в Латвия, СООО Брититрейд, ООО Табина, СООО Бризфарм, ООО Фармацевт плюс, ООО Галенафарм, ОДО Меджел, ОДО Аленфарм-плюс, ООО Фарматея, ОДО СалюсЛайн, ЗАО Интерфарм, ООО Здравей, ООО Ивем и К, ООО Ариенс, ООО Заботливая аптека, ООО Мед-дент и БООО СпецАфармация - в Беларус, УАБ ТБС Фарма - в Литва, ТОО Софарма Казахстан - в Казахстан, Рап Фарма Интернешънъл ООД – в Молдова.

Към 30 септември 2018 г. участието на Групата в **съвместни дружества** е следното:

- ООО Беллерофон, Беларус, съвместно дружество чрез СИА Бриз, 50% участие заедно с физическо лице. Предметът на дейност на съвместното дружество е търговия на дребно с лекарствени средства, медицинска техника и хранителни добавки. Дружеството е съвместно за Групата от 27.11.2014 г.

Към 30 септември 2018 г. участието на Групата в **асоциирани дружества** е следното:

- Доверие Обединен Холдинг АД – 33.14% участие на Софарма АД. Предметът на дейност на дружеството е придобиване, управление, оценка и продажба на дялове и/или акционерни участия в български и чуждестранни дружества – юридически лица. Дружеството е асоциирано за Групата от 21.12.2016 г.

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Към датата на настоящия консолидиран междинен финансов отчет средно-списъчният състав на персонала в Групата е 4,983 работници и служители (2017 г.: 4,895 работници и служители).

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основни показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружествата от Групата за периода 2016 – 2018 г., са представени в таблицата по-долу:

Показател	2016	2017	2018
USD.BGN средно за годината.периода	1.76833	1.71916	1.63870
USD.BGN в края на годината.периода	1.85545	1.63081	1.68956
PLN.BGN средно за годината.периода	0.44846	0.45956	0.46046
PLN.BGN в края на годината.периода	0.44347	0.46824	0.45725
RSD.BGN средно за годината.периода	0.01589	0.01612	0.01654
RSD.BGN в края на годината.периода	0.01584	0.01651	0.01652
UAH.BGN средно за годината.периода	0.06916	0.06528	0.06083
UAH.BGN в края на годината.периода	0.06881	0.05839	0.05904
EUR.BGN средно за годината.периода	1.95583	1.95583	1.95583
EUR.BGN в края на годината.периода	1.95583	1.95583	1.95583
1 BYN.BGN средно за годината.периода	0.89057	0.89931	0.81603
1 BYN.BGN в края на годината.периода	0.95429	0.83112	0.79885
KZT.BGN средно за годината.периода	0.00518	0.00533	0.00488
KZT.BGN в края на годината.периода	0.00555	0.00491	0.00465
MDL.BGN средно за годината.периода	-	0.09393	0.09812
MDL.BGN в края на годината.периода	-	0.09583	0.09897

Източник: БНБ, Национални банки на: Украйна, Полша, Сърбия, Беларус, Казахстан и Молдова.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА

2.1. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Група Софарма е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансово отчитане и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила от 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност. От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, *практически приложими в Европейския съюз за годишни финансови периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г. респ. - и за предприятия в Р България*, не са настъпили промени в счетоводната политика, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Към датата на публикуване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2018 г., няколко нови стандарта и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от Групата.

От тях ръководството на Групата е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети за следващи периоди, а именно:

- *МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – приет от ЕК)*. Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо от наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви, но тази негативна компенсация трябва да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор за преценка, т.е. важно е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент, и спрямо него сумата на предплащането може да е и в полза на страна, иницирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно плащане, и при полза от по-ранно плащане. Също така съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци” съгласно бизнес модела на предприятието; б) потвърждава, че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност, е модифициран, без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент. Ръководството не очаква изискванията на новия МСФО 9 да окажат съществено влияние върху класификацията или оценката на неговите финансови инструменти, както и на оповестяванията свързани с тях (*Приложение № 39*);

- *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – приет от ЕК).* Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинга чрез налагане на нов модел с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за лизинга – МСС 17. а) Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизинга при лизингополучателите – за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив под формата на „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита финансов пасив за задължението по тези договори. Това е и съществената промяна спрямо текущата отчетна практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите няма да има съществени промени и те ще продължат да отчитат лизингите по подобие на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, следва да се направи и от тяхна страна един по-подробен анализ на условията на договорите и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за рекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителните данни.
- *МСФО 10 (променен) - Консолидирани финансови отчети и МСС28 (променен) - Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена дата за влизане в сила).* Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи дали продаваните активи или апортираните немонетарни активи, конституират по същество „бизнес” или не по смисъла на МСФО3. Ако тези активи като съвкупност не отговарят на определението за „бизнес” инвеститорът признава печалба или загуба до процента, съответстващ на дела на другите несвързани инвеститори в асоциираното или съвместното предприятие.

В случаите когато се продават активи или се апортират немонетарни активи, които като съвкупност са „бизнес”, инвеститорът признава изцяло печалбата или загубата от транзакцията. Тези промени ще се прилагат перспективно. СММС отложи началната дата на приложение на тези промени за неопределено време.

- *МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна уточнява, че предприятието следва да прилага МСФО 9, включително изискванията за обезценка, относно участията в асоциирани или съвместни предприятия, които формират

нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна.

- *КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – прието от ЕК).* Това разяснение дава насоки за счетоводното отчитане на данъците върху дохода по МСС12 когато са налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции асоциирани с несигурности по данъци. Разяснението покрива: а) дали предприятието да преценява отделно несигурности по данъчното третиране; б) допусканията, които предприятието прави за проверка и оценка на данъчното третиране от данъчните власти; в) как предприятието е определило данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизползваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизползваните данъчни кредити; г) как предприятието е преценило и третирано промените във фактите и обстоятелствата; и д) предприятието да определи дали ще преценява отделните несигурности на данъчното третиране поотделно или в комбинация с други.
- *Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) поясняват, че когато едно предприятие придобива контрол над бизнес, който е съвместна дейност, то следва да преизчисли (преоцени) предишно държаните си дялове в този бизнес при прилагане на МСФО 3. Също така се уточнява, че когато едно предприятие придобие съвместен контрол в бизнес, който е съвместна дейност, то не следва да преизчислява предишно държаните дялове в него при прилагане на МСФО 11; б) поясняват, че всички данъчни последици от данъци върху доходи от дивиденди (т.е. при разпределение на печалбата) следва да се посочат в печалбата или загубата независимо как са възникнали – при прилагането на МСС12; и в) поясняват, че ако при заеми със специални цели за финансиране на определен квалифициран актив останат непогасени след като активът стане готов за предвидената употреба или продажба, тези заеми стават част от финансиращите средства с общо предназначение когато се изчислява нормата за капитализация по реда на МСС 23.
- *МСС 19 (променен) – Промени в плановете за дефинирани доходи, съкращения на персонала или уреждане (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна уточнява, че в случаи на промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и разходите за лихви за периода след преизчислението, дружеството е длъжно да използва заложените предположения използвани при преизчислението.

Допълнително са включени изменения в оповестяването на ефекта при промени в плановете за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане във връзка с горната граница на активите.

Допълнително, за посочените по-долу променени стандарти, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Групата, а именно:

- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г. – не е приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща правила за признаване и оценяване, за представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти. Той не е приложим за дейността на Групата.
- *Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г. – не са приети от ЕК).* Тези промени включват преработени дефиниции за „актив” и „пасив”, както и нови насоки за тяхното измерване, отписване, представяне и оповестяване.

Консолидираният финансов отчет е изготвен на база: историческа цена с изключение на:
а/ имотите, машините и оборудването, които са оценени по преоценена стойност; и
б/ инвестиционните имоти и финансовите инструменти на разположение и за продажба, които са оценени по тяхната справедлива стойност към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

Българските дъщерни дружества от Групата, както и асоциираното дружество Доверие Обединен Холдинг АД водят своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приемат като тяхна функционална и отчетна валута на представяне. Задграничните дъщерни, асоциирани и съвместни дружества организират своето счетоводство и отчетност съгласно изискванията на съответното местно законодателство: ООО Софарма Украйна и ПАО Витамины – законодателство на Украйна, Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград и Лековит Д.о.о. – законодателство на Сърбия, СИА Бриз – Латвия, УАБ ТБС Фарма – Литва, СООО Брититрейд, ООО Табина, СООО Бризфарм, ООО Фармацевт плюс, ООО Галенафарм, ОДО Меджел, ОДО Аленфарм-плюс, ООО Фарматея, ОДО СалюсЛайн, ЗАО Интерфарм, ООО Ивем К, ООО Ариенс, ООО Здравей, ООО Заботливая аптека, ООО Мед-дент и БООО СпецАфармация - Беларус, Софарма Поланд З.О.О – в ликвидация, Софарма Варшава СП. З.О.О. - полското законодателство, ТОО Софарма Казахстан - законодателство на Казахстан и Рап Фарма Интернешънъл ООД – законодателството на Молдова. Дружествата поддържат своите счетоводни регистри в съответната местна валута - беларуска рубла (BYN), гривни (UAH), сръбски динар (RSD), евро (EUR), полски злоти (PLN), казахстанско тенге (KZT) и молдовска лея (MDL).

Данните в консолидирания финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева освен ако не е оповестено изрично нещо друго, като българският лев е приет за отчетна валута на

представяне на Групата. Отчетите на задграничните дружества се преизчисляват от местна валута в български лев за целите на всеки консолидиран финансов отчет съгласно политиката на Групата (*Приложение № 2.5*).

Представянето на консолидирания финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчетане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета.

Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на консолидирания финансов отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за консолидирания финансов отчет, са оповестени в *Приложение № 2.31* и *Приложения № 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22 и 38*.

2.2. Дефиниции

Дружество-майка

Това е дружеството, което контролира едно или повече други дружества, в които е инвестирало. Притежаването на контрол означава, че инвеститорът е изложен на, или има права върху променливата възвръщаемост от неговото участие в дружеството, в което е инвестирано, както и има възможност да окаже въздействие върху размера на тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

Дружеството-майка е Софарма АД, България (*Приложение № 1*).

Дъщерно дружество

Дъщерно дружество е такова дружество, или друга форма на предприятие, което се контролира директно или индиректно от дружеството – майка.

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата, и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

Дъщерните дружества са посочени в *Приложение № 1.2*.

Съвместно дружество

Съвместно дружество е такова дружество или друга форма на предприятие, създадено по силата на договорно споразумение между дружеството – майка като инвеститор и една или повече други страни (дружества), които се заемат с обща стопанска дейност и върху която контролиращите съдружници (вкл. и дружеството – майка има такъв статут) упражняват съвместен контрол. Съвместен контрол е налице, когато вземането на стратегическите финансови и оперативни решения, свързани със съвместното дружество, е договорно установено да се приемат със

задължително единодушно съгласие (консенсус) между контролиращите съдружници. Последните имат права върху нетните активи на съвместното дружество.

Съвместното дружество се включва в консолидирания финансов отчет на Групата, като се прилага методът на собствения капитал - от датата, на която ефективният съвместен контрол е придобит от контролиращия съдружник (конкретно - дружеството-майка), и спира да се консолидира чрез този метод от датата, когато съвместното дружество се трансформира в дъщерно, или от датата, на която се приема, че съвместният контрол е прехвърлен от контролиращия съдружник на трети лица.

Съвместно дружество е ООО Беллерофон - Беларус (*Приложение № 1.2*).

Асоциирано дружество

Това е дружество, в което инвеститорът (конкретно - дружеството-майка) упражнява значително влияние, но което не представлява нито дъщерно дружество, нито съвместно дружество на инвеститора.

Значително влияние е правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не е контрол или съвместен контрол върху тази политика. Обичайно то е налице при: а) притежаване, пряко или косвено, от страна на инвеститора на дялове (акции) от 20% до 50 % от капитала на дружеството, в което е инвестирано (вкл. по силата на споразумение между акционери) и, б) в допълнение, инвеститорът има представителство в управляващия орган на дружеството, в което е инвестирано и/или участва в процеса на вземане на решенията по отношение на политиката и стратегията на дружеството, в което е инвестирано, и/или са налице съществени операции между инвеститора и дружеството, в което е инвестирано.

Асоциираното дружество се включва в консолидирания финансов отчет на Групата, като се прилага методът на собствения капитал - от датата, на която е придобито значително влияние от инвеститора (конкретно - дружеството-майка) и спира да се включва чрез този метод или от датата, когато дружеството се трансформира в дъщерно, или от датата, на която се приема, че значителното влияние е прехвърлено от инвеститора на трети лица.

Асоциирано дружество е Доверие Обединен Холдинг АД. (*Приложение № 1.2*).

2.3. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка, дъщерните дружества, съвместните дружества и асоциираните дружества, изготвени към 31 декември, която дата е датата на финансовата година на Групата. При консолидацията е прилаган подходът на "икономическо предприятие", като за оценката на неконтролиращото участие при бизнес-комбинации и други форми на придобивания на дъщерни дружества е избран методът на "пропорционален дял в нетните активи".

Финансовите отчети на дъщерните, съвместните и асоциираните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

2.3.1. Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно-груповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Дяловете на съдружници - трети лица в дъщерните дружества, извън тези на акционерите на дружеството-майка, са посочени самостоятелно в консолидирания отчет за финансовото състояние, консолидирания отчет за всеобхватния доход и отчета за промените в собствения капитал като “неконтролиращо участие”. Неконтролиращото участие съдържа: а) сумата на дела на акционерите (съдружниците) - трети лица към датата на консолидацията за първи път в справедливата (намерената стойност) на всички разграничими придобити активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения на всяко от съответните дъщерни дружества, определена (на база дела) чрез пропорционалния метод, и б) изменението на сумата на дела на тези лица в собствения капитал на всяко от съответните дъщерни дружества от първата им консолидация до края на текущия отчетен период.

2.3.2. Придобиване на дъщерни дружества

При придобиване на дъщерно дружество (предприятие) от Групата при бизнес-комбинации се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на размяната на предоставените активи, възникналите или поети задължения и на издадените инструменти на собствен капитал от придобиващото дружество, в замяна на получаването на контрола над придобиваното дружество. То включва и справедливата стойност на всеки актив или пасив, който се явява резултат от споразумение за възнаграждение под условие. Преките разходи, свързани с придобиването, се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал.

Всички придобити разграничими активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения в бизнес-комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на размяната. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на датата на придобиване на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи и поети пасиви на придобиващото дружество, се третира и признава като репутация. Ако делът на придобиващото дружество в справедливата стойност на нетните придобити разграничими активи надвишава цената на придобиване на бизнес-комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за доходите на Групата в статията “печалби/(загуби) от придобиване на/(освобождаване от) дъщерни дружества”. Всяко неконтролиращо участие при бизнес комбинация се оценява на база метода “пропорционален дял в нетните активи” на придобиваното дружество.

Когато бизнес комбинацията по придобиването на дъщерно дружество се осъществява на етапи, на датата на придобиване всички предишни инвестиции, държани от придобиващия, се преоценяват до справедлива стойност, като получените ефекти от тази преценка се признават в текущата печалба или загуба на Групата, съответно към “финансови приходи” и “финансови разходи” или „печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества”, вкл. всички предишно отчетени ефекти в другите компоненти на всеобхватния доход се рециклират.

2.3.3. Продажба на дъщерни дружества

При продажба или друга форма на загуба (трансфер) на контрол върху дъщерно дружество:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход, свързани с тях;
- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Рекласифицират се към “печалби или загуби за годината” или се трансферират директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби – съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти на собствения капитал;
- Признава се всяка резултатна разлика като “печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество” в консолидирания отчет за всеобхватния доход, принадлежаща на дружеството-майка.
- Останалите за държане дялове, формиращи инвестиции в асоциирани, съвместни дружества или инвестиции на разположение и за продажба, се оценяват първоначално по справедлива стойност към датата на продажбата и впоследствие се оценяват по реда на приетата от Групата счетоводна политика (*Приложения № 2.13 и Приложение № 2.14*).

Методът на придобиване (покупко-продажба) се прилага и при операции за обединение и/или реструктуриране на предприятия под общ контрол спрямо предприятия от Групата, в случай че те се явяват преки придобивания от позицията на дружеството-майка.

2.3.4. Сделки с неконтролиращо участие

Операциите с неконтролиращо участие се третира от Групата като сделки с лица, притежаващи инструменти на общия собствен капитал на Групата. Ефектите от продажби на дялове на дружеството-майка, без загуба на контрол, към притежатели на неконтролиращи участия не се третира като компоненти на текущата печалба или загуба на Групата, а като движения директно в компонентите на собствения ѝ капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена печалба”. И обратно, при покупки от дружеството-майка без придобиване на контрол на допълнителни дялове от участието на притежатели на неконтролиращи участия, всяка разлика между платената сума и съответния придобит дял от балансовата стойност на нетните активи на

дъщерното дружество се признава също директно в консолидирания отчет за собствения капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена печалба“. Когато Групата престане да притежава контрол, съвместен контрол и значително влияние, всяка оставаща малцинствена инвестиция като дял в капитала на съответното дружество се преоценява по справедлива стойност, като разликата до балансовата стойност се признава в текущата печалба или загуба, като съответно всички суми преди признати в други компоненти на всеобхватния доход се отчитат така както при операция на директно освобождаване на всички свързани с първоначалната инвестиция (в дъщерното, съвместното или асоциираното дружество) компоненти.

2.3.5. Консолидация на асоциирани и съвместни дружества

За включването на асоциираните и съвместни дружества в консолидирания финансов отчет е приложен методът на собствения капитал, според който инвестицията на дружеството-майка в него първоначално се отчита по цена на придобиване (себестойност), а впоследствие се преизчислява, за да отрази промените на дела на инвеститора (конкретно – дружеството-майка) в нетните активи на асоциираните и съвместни дружества след придобиването. Инвестицията на Групата в асоциираните и съвместни дружества включва и репутациите, идентифицирани при придобиването им, нетно от всяка призната обезценка.

Печалбата или загубата след придобиването за Групата (чрез дружеството-майка) от асоциираните и съвместните дружества, за съответния отчетен период, представлява нейния дял в нетните им финансови резултати (след данъци) от тяхната стопанска дейност за този период, който дял се признава и представя на отделен ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход. Аналогично, делът на Групата в измененията след придобиването на другите компоненти на всеобхватния доход на асоциираните и съвместни дружества (предприятия), също се признава и представя като движение в другите компоненти на всеобхватния доход в консолидирания отчет за всеобхватния доход, съответно консолидираните резерви на Групата в отчета за измененията в собствения капитал. Групата признава своя дял в загуби на асоциирани и съвместни дружества до размера на нейната инвестиция, в т.ч. и предоставените им вътрешни заеми, освен ако тя не е поела определени задължения или плащания от името на асоциираното или съвместното дружество.

Вътрешните разчети между Групата и асоциираните и съвместните дружества не се елиминират. Нереализираната печалба или загуба от сделки между тях се елиминира до процента на груповото участие в асоциираните и съвместни дружества, като включително се проверява за обезценка в случаите на загуба. Отчита се и ефектът на отсрочените данъци при тези консолидационни процедури.

2.4. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута на дружествата от Групата в България и отчетната валута на представяне на Групата е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута, като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 30 септември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в консолидирания отчет за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход в момента на възникването им, като се третираат като “други доходи/(загуби) от дейността” и се представят нетно.

Функционалната валута на дружествата в Полша (Софарма Поланд АД – в ликвидация, и Софарма Варшава СП. З.О.О) е полската злота, за дъщерното дружество ТОО Софарма Казахстан – казахстанско тенге, на дъщерните дружества в Украйна (ПАО Витамини, ООО Софарма Украйна) – украинска гривна на дъщерното дружество в Сърбия (Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград, Лековит Д.о.о.) – сръбски динар, на дъщерното дружество в Латвия (СИА Бриз) и на дружеството в Литва (УАБ ТБС Фарма) – евро, на дъщерните дружества в Беларус (СООО Брититрейд, ООО Табина, СООО Бризфарм, ООО Фармацевт плюс, ООО Галенафарм, ОДО Меджел, ОДО Аленфарм-плюс, ООО Фарматея, ОДО СалюсЛайн, ЗАО Интерфарм, ООО Здравей, ООО Ивем и К, ООО Ариенс, ООО Заботливая аптека, ООО Мед-дент и БООО СпецАфармация) - беларуска рубла, на дъщерното дружество в Молдова (Рап Фарма Интернешънъл ООД) – молдовска лея.

За целите на всеки консолидиран финансов отчет се извършва преизчисление на валутата на финансовите отчети на дъщерните дружества в чужбина: от функционалната валута на съответното чуждестранно дъщерно дружество във валутата на представяне (BGN), приета в консолидирания финансов отчет, като:

а) всички активи и пасиви се преизчисляват в груповата валута по заключителен курс на местната валута спрямо нея към 30 септември или към датата на освобождаване на дружеството;

б) всички приходни и разходни позиции се преизчисляват в груповата валута по среден курс на местната валута спрямо нея за периода на отчета (*Приложение № 2.6 и № 2.7*);

в) всички получени курсови разлики в резултат на преизчисленията се признават и представят като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние – „резерв от преизчисление във валутата на представяне на чуждестранни дейности”, и

г) курсовите разлики, получени в резултат на валутното преизчисление на нетната инвестиция в задграничните (чуждестранните) дружества, заедно със заемите и други валутни инструменти, приети за хедж на тези инвестиции, се представят директно в собствения капитал.

При освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество) кумулативната сума на курсовите разлики, които са били отчетени директно като отделен компонент в капитала, се признават като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред “печалби/(загуби) от придобиване на и освобождаване от дъщерни дружества, нетно”, получена при освобождаването (продажбата).

Репутацията и корекциите до справедливи стойности, възникнали при придобиване на задгранично (чуждестранно) дружество, се третират аналогично като активите и пасивите на това дружество и се преизчисляват във валутата на представяне по заключителен курс.

2.6. Приходи

Приходите в Групата се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която и по начина, по който стопанските изгоди се придобиват от Групата и респ. стопанските рискове се носят, както и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

Видовете приходи на Групата са представени в *Приложения № 3, № 4 и № 10*.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността преминават у купувача.

При предоставянето на услуги приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към края на отчетния период, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката, и разходите за приключването и.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки иrabати.

Приходите при продажба на стоки по програма за лоялност се разпределят между програмата и другите компоненти на сделката (продажбата на стоки). Сумата получена по програмата за лоялност се отсрочва като задължение и се признава като приход когато дружеството е изпълнило своите задължения да предостави промоционалните продукти според условията на програмата или когато вече не е вероятно точките по програмата да бъдат ползвани.

Положителните и отрицателни разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”.

Приходите от преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. В същата статия на консолидирания отчет се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания по специални договори, приходи от лихви по просрочени вземания, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа

на разположение и за продажба, в т.ч. дивиденди, нетна печалба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, приходи от операции по уреждане на дълг, печалба от оценка по справедлива стойност на инвестиции на разположение и за продажба, които са част от поетапно придобиване на дъщерно дружество. Те се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.7. Разходи

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степенята, до която не би довело до признаване на актив или пасив, неотговарящ на определенията за активи и пасиви в Общата (концептуална) рамка към и в самите МСФО).

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност, се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред „други приходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа на разположение и за продажба, разходи от операции по уреждане на дълг, загуба от оценка по справедлива стойност на инвестиции на разположение и за продажба, които са част от поетапно придобиване на дъщерно дружество.

2.8. Задължителен дивидент за разпределение

Дъщерното дружество Софарма Билдингс АДСИЦ има статут на акционерно дружество със специална инвестиционна цел по смисъла на българския ЗДСИЦ. Поради това дружеството има специфичната политика на разпределение на дивидентите на акционерите в съответствие с изискванията на закона, а именно:

- дружеството е задължено по закон да разпредели като дивидент не по-малко от 90% от реализираната печалба за съответната финансова година след нейното преизчисление съгласно ЗДСИЦ; и
- разпределението на останалите 10% се определя с решение на Общото събрание на акционерите по общия ред на българския Търговски закон, в т.ч. за изплащане на ивидент.

Задължителният по закон дивидент в размер на не по-малко от 90% от реализираната печалба се признава като задължение в текущата година и намаление (задължително разпределение) на текущата печалба за годината.

През 2017 г. дъщерното дружество не е разпределяло задължителен дивидент, тъй като е отчело отрицателен финансов резултат (загуба).

2.9. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени в консолидирания финансов отчет по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходи за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

Имотите, машините и оборудването на придобити дъщерни дружества се оценяват по справедлива стойност към датата на сделката (бизнес комбинацията), която се приема за цена на придобиване за целите на консолидацията.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от Групата кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Групата е определила стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи, независимо че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преоценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършените последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се

амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- съоръжения – 5-25 г.
- машини и оборудване – 7-25 г.
- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- транспортни средства – 5-17 г.
- сървъри и системи – 4-12 г.
- стопански инвентар – 6-12 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат от ръководството на всяко дружество в Групата и респективно, и от дружеството-майка в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв (през другите компоненти на всеобхватния доход) освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението вече се включва като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

2.10. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Те включват трайни насаждения.

Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар или други алтернативни източници за текущи цени. Печалбата или загубата, възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да бъде надеждно оценявана, Групата променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.11. Нематериални активи

Репутация

Репутацията представлява надвишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията). В консолидирания финансов отчет тя първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние към групата на “нематериалните активи”, а тази възникнала при придобиване на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) е инкорпорирана в общата стойност на инвестицията и се посочва към групата на “инвестициите в съвместни предприятия” или съответно в “инвестициите в асоциирани предприятия”.

Репутацията по придобиването на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) се тества като част от общото салдо (стойност) на инвестицията. Самостоятелно признатата репутация по придобиването на дъщерни дружества (предприятия) се тества задължително за обезценка поне веднъж годишно. Загубите от обезценки на репутацията не се възстановяват впоследствие. Печалбите или загубите от продажба (освобождаване) на дадено дъщерно дружество (предприятие) от Групата включват и балансовата стойност на репутацията, приспадащата се за продаденото (освободеното) дружество (предприятие).

На всяка призната репутация се определя принадлежност към даден обект, генериращ парични постъпления още при реализирането на дадена бизнес комбинация, и този обект се прилага при извършването на тестовете за обезценка. При определянето на обектите, генериращи парични потоци се вземат предвид обектите, от които са се очаквали бъдещи стопански изгоди при придобиването при бизнес комбинацията и по повод, на които е възникнала самата репутация.

Загубите от обезценка на репутация се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на нетекущи активи”.

Други нематериални активи

Нематериалните активи са представени в консолидирания финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Нематериалните активи основно включват права върху интелектуална собственост, програмни продукти и комплексни нематериални активи (лицензии и мрежи от аптечни локации).

В Групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 3 - 18 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход за амортизации в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от Групата за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност. Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от консолидирания отчет за всеобхватния доход.

Инвестиционните имоти се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционни имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към статията “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционните имоти” се правят, когато има промяна във функционалното предназначение и употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето.

Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.13. Инвестиции в асоциирани и съвместни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи участия в асоциирани и съвместни дружества, са представени в консолидирания финансов отчет по метода на собствения капитал – стойност, която включва цената на придобиване, представляваща справедливата стойност на възнаградението, което е платено, вкл. преките разходи по придобиване на инвестицията, коригирана с дела на дружеството-инвеститор в печалбите или загубите, и респективно другите резерви на съвместните и асоциираните дружества след датата на придобиването им.

Делът в печалбите и загубите след датата на придобиване на асоциираните и съвместните дружества се представят на отделен ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), а делът в другите компоненти на всеобхватния доход на съответния ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в другите компоненти на всеобхватния доход) и като самостоятелно движение на отделните компоненти на резервите в консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

Притежаваните от Групата инвестиции в асоциирани и съвместни дружества, в т.ч. включената репутация, подлежат на преглед за обезценка към датата на всеки отчет. При установяване на условия за обезценка и като се определи нейният размер, същата се отразява в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества”.

При покупка и продажба на инвестиции в асоциирани и съвместни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите в асоциирани и съвместни дружества се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва значителното или съвместното влияние върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя към статия “печалби/(загуби) от асоциирани и съвместни дружества” на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.14. Инвестиции на разположение и за продажба и финансови активи по справедлива стойност през печалбата

2.14.1. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите (финансовите активи) на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовият актив) (*Приложение № 2.25.1*).

Последващо оценяване

Притежаваните от Групата инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се оценяват последващо по справедлива стойност (*Приложение № 2.30*) със съдействието на независим лицензиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция, като се посочват към статията “финансови приходи” или ”финансови разходи”.

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции (финансови активи), представляващи акции в други дружества (неконтролиращо участие), се признават като текущи приходи и представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която Групата се ангажира да закупи или продаде актива.

Притежаваните инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “финансови разходи”.

При установяване на условия за обезценка същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

2.14.2. Финансови активи по справедлива стойност през печалбата

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата са недеривативни активи, които са придобити с цел реализиране на текущи доходи чрез придобиване на дялове в инвестиционни фондове за инвестиране на общо събрани средства в портфолио от различни компании. Тези инструменти представляват държани дялове в инвестиционни фондове. Дяловете в инвестиционни фондове първоначално се оценяват по цена на придобиване. Преките разходи по транзакцията на покупката се отнасят директно на разход.

Последващо, към датата на всеки отчет за финансовото състояние, те се оценяват по справедливи стойности определени съгласно условията за участие в тях. Справедливата стойност се изчислява и анализира от самите инвестиционни фондове. Ефектите от преоценка до справедлива стойност се признават веднага в консолидирания отчет за всеобхватния доход към “финансови приходи” или „финансови разходи”.

2.15. Материални запаси

Материалните запаси са оценени в консолидирания финансов отчет както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване и нетната им реализируема стойност);
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност;

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за приваждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване (реализация) вид;

- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикати и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет.

Избраните от Групата бази за разпределението им по продукти са:

- за производството на лекарствени средства – нормата на човекочасовете на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт;
- за производството на инфузионни разтвори – количество произведена продукция;
- за производство на пластмасови медицински изделия за еднократна употреба – планова себестойност на произведената продукция.

Дружеството-майка прилага като текуща оценка „стандартна производствена себестойност” по отношение на готовата продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и респ. „стандартната доставна себестойност” – за основните суровини и материали за производството. В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи.

При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики във фармацевтичния отрасъл са възприети прагове на същественост за: а) отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 2 % и б) производствено отклонение – до 1 %, в рамките на които не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова продукция и незавършеното производство за целите на консолидирания финансов отчет.

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо, като се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.16. Търговски и други вземания

В консолидирания финансов отчет търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.25*).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.17. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в консолидирания финансов отчет по амортизируема стойност, определена

чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.20*).

2.18. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти – депозити в банки, средствата които са свободно разполагаеми от дружествата в Групата съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита, независимо от оригиналния срок /матуритет/ на съответния депозит (*Приложение № 2.25*).

За целите на изготвянето на консолидирания отчет за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност (за оборотни средства), се включват в оперативна дейност;
- получените лихви от краткосрочни депозити в банки се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружествата от Групата за съответния период (месец).
- Постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно (на ниво дружество от Групата).
- блокираните парични средства над 3 месеца не се третираат като парични средства и еквиваленти.
- постъпленията по договори за факторинг се представят в парични потоци от финансова дейност.

2.19. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в консолидирания финансов отчет се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по

амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.25*).

2.20. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В консолидирания финансов отчет всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в консолидирания финансов отчет по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират (*Приложение № 2.25*).

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.21. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив на Групата, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.22. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към Групата съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се

капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя, като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи” - лихва, на база ефективен лихвен процент (*Приложение № 2.25*).

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън Групата съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на активите на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработеният финансов доход.

Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба на активи.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите имоти, машини и оборудване като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.23. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство за дружествата, извършващи своята дейност в *България*, на полския Кодекс – за дружествата в *Полша*, на трудовото законодателство и Колективния трудов договор за дружествата в *Украйна*, на трудовото законодателство, Общия колективен трудов договор и действащия Правилник на труда за дружествата в *Сърбия*, Закона за труда – за дружеството в *Латвия*, трудовото законодателство за дружествата в *Беларус*, на Закон на Република Казахстан за задължения по социално осигуряване за дружеството в *Казахстан*, на литовски кодекс на труда - за дружеството в *Литва* и на молдовски кодекс на труда - за дружеството в *Молдова*.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки консолидиран финансов отчет дружествата от Групата правят оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми

При изрично включени условия в устава на дружества от Групата и при взето решение от общото събрание на дружествата, изпълнителният директор и/или други ръководни лица имат право да да получат еднократно възнаграждение (тантием), обичайно определени като процент от нетната печалба на дружеството. Този тип разходи за възнаграждение се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) в статията „разходи за персонала“. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала“.

Бонусни схеми

Сумите дължими към персонала, вкл. членовете на ключовия управленски персонал, по различни прилагани от дружествата в Групата бонусни схеми, се начисляват обичайно за отчетната година, за която се отнасят постигнатите резултати. Този тип разходи за възнаграждение се признават в отчета за всеохватния доход (в печалбата или загубата) в статията „разходи за персонала” и в отчета за финансовото състояние като „задължения към персонала” и са обикновено краткосрочни.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

За България

Основно задължение на дружествата – работодатели в България е да извършват задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

За дружествата в чужбина

Размерите на осигурителните вноски в Полша се утвърждават със Закон за национално осигурителна система, в Украйна - Закон за пенсионно обезпечаване, в Сърбия - със Закона за труда в Република Сърбия, в Латвия - със Закона за социалното осигуряване, Литва със Закона за националното социално осигуряване на Република Литва, в Република Беларус - със Закон за задължителните застрахователни вноски към фонда за социална защита на населението на Министерството на труда и социалната защита, в Казахстан – със Закон на Република Казахстан за задължения по социално осигуряване и Молдова – със Закон за бюджета за държавно социално осигуряване. Разпределението на осигурителните вноски между работодателя и осигуреното лице се определя в съотношения, регламентирани в съответните местни законодателства Закон за държавна система за социално осигуряване.

Към Групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружествата в Групата вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход

(в печалбата или загубата) освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда работодателят на дружествата в *България* е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение.

Съгласно Закона за труда в *Сърбия* работодателят на сръбското дружеството е задължен да изплати на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение при пенсиониране в размер най-малко на три средни работни заплати, изчислени към момента на изплащането. Съгласно трудовото законодателство в *Украйна* и колективния трудов договор на украинското дружество, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 100 и 200 украински гривни (между 6 лв. и 12 лв.). Също така дружеството в *Украйна* начислява социални обезщетения, които се изплащат преди пенсиониране на служителите поради специфични условия на труд. Съгласно трудовото законодателство в *Полша* работодателят има задължение да изплати при пенсиониране – една брутна месечна заплата. Съгласно трудовото законодателство в *Литва*, *Латвия*, *Беларус* и *Молдова* няма задължения към персонала при пенсиониране.

По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им се представя в консолидирания отчет за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен консолидиран финансов отчет дружествата от Групата назначават сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирувани в съответната държава, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовите и осигурителни законодателства на дружествата от Групата, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план вкл. за реструктуриране, за да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.24. Акционерен капитал и резерви

Софарма АД (дружеството-майка) е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството-майка отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството-майка е длъжно да формира и резерв **“фонд Резерв” (законови резерви)**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по себестойност (цена на придобиване), като с брутната им покупна цена е намален собственият капитал на Групата. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на неразпределената печалба и се представят директно в собствения капитал на Групата към компонента “неразпределена печалба”.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката;

• положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани като използвани в собствената стопанска дейност, и тяхната справедлива стойност към датата, на която те се трансферират в инвестиционни имоти.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към натрупани печалби, когато активите се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан. Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталовата политика на Групата само след прехвърлянето му към компонента „неразпределена печалба“.

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение и за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката. Този резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато финансовите активи се освободят (продадат) от Групата и/или при установена трайна обезценка на определени финансови активи.

Резервът от ефекти от преизчисление във валутата на представяне включва ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранните дружества от местна валута във валутата на представяне на Групата. Този резерв е признат като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние и се признава като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред „печалби/(загуби) от придобиване и освобождаване на дъщерни дружества, нетно” при освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество).

2.25. Финансови инструменти

2.25.1. Финансови активи

Групата класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания”, “активи на разположение и за продажба” и „активи по справедлива стойност през печалбата”. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството на дружеството-майка заедно с това на съответното дъщерно дружество определя класификацията на финансовите активи за целите на Групата към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружествата от Групата признават в отчета си за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която те са поели ангажимент да закупят съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли или са прехвърлени и Групата е прехвърлила съществената част от рисковете и ползите от собствеността

върху актива на друго дружество (лице) извън нея. Ако Групата продължава да държи съществената част от рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то тя продължава да признава актива в консолидирания си отчет за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котираат на активен пазар. Те се оценяват в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на съответното дружество от Групата, а останалите - като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от консолидирания отчет за финансовото състояние (*Приложения № 2.16, 2.17 и № 2.18*). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружествата от Групата оценяват дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на техните кредити и вземания, включени в консолидирания отчет за финансовото състояние (*Приложение № 2.31*).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно за Групата те представляват акции, облигации или дялове в други (трети) дружества, придобити с инвестиционна цел (инвестиции на разположение и за продажба) и се включват към нетекущите активи освен ако намерението на дружествата от Групата е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (*Приложение № 2.14.1*).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващата оценка на финансовите активи на разположение и за продажба е по справедлива стойност, освен за акции/дялове на затворени, нетъргувани на борсов пазар дружества (*Приложение 2.14.1*).

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) към “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба” и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - ”резерв по финансови активи на разположение и за продажба”.

При установяване на последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи”. Аналогично, при всяка продажба на инвестициите от този тип натрупаните нереализирани печалби в резерва се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “финансови приходи”.

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (“нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба”), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че съответното дружество е придобило правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи, има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата са недеривативни активи, които са придобити с цел реализиране на текущи доходи чрез придобиване на дялове в инвестиционни фондове за инвестиране на общо събрани средства в портфолио от различни компании. Тези инструменти представляват държани дялове в инвестиционни фондове (*Приложение 2.14.2*). Дяловете в инвестиционни фондове първоначално се оценяват по цена на придобиване. Последващо, към датата на всеки консолидиран отчет за финансовото състояние те се оценяват по справедливи стойности определени съгласно условията за участие в тях. Справедливата стойност се изчислява и анализира от самите инвестиционни фондове. Ефектите от преоценка до справедлива стойност се признават веднага в консолидирания отчет за всеобхватния доход към позициите “финансови приходи или “финансови разходи” в зависимост от реализираната печалба или загуба.

2.25.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Групата класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договора със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват заеми (кредити) и задължения по факторинг, задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в консолидирания

отчет за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.20, 2.21 и 2.22).

2.26. Провизии

Провизии се признават, когато Групата има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството на съответното дружество и на Групата към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение.

Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, съответното дружество от Групата признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване, че стойността му може надеждно да се установи и отчита доход (кредит) по същата позиция в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), където е представена и самата провизия.

2.27. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на българските дружества от Групата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2018 г. е 10 % (2017 г.: 10%).

Дъщерните и съвместните дружества в чужбина се облагат съгласно изискванията на съответните данъчни законодателства по държави при следните данъчни ставки:

<i>Държава</i>	<i>Данъчна ставка</i>	
	<i>2018 г.</i>	<i>2017 г.</i>
Украйна	18%	18%
Сърбия	15%	15%
Латвия	15%	15%
Беларус	18%	18%
Литва	15%	15%
Полша	19%	19%
Казахстан	20%	20%
Молдова	12%	12%

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на всяко консолидирано дружество към датата на консолидирания финансов отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви, вкл. за породените от консолидационните корекции.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в консолидирания отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата, в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на едно дружество от Групата се представят нетно срещу отсрочени данъчни пасиви на това дружество, когато то се явява за тях данъчният платец в съответната юрисдикция, и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данък върху дохода.

2.28. Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни институции, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признават първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Групата, и че последната е спазила и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.29. Нетна печалба или загуба на акция

Нетната печалба или загуба на акция се изчислява като се раздели нетна печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите на дружеството-майка, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор.

Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба или загуба на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност в Групата.

2.30. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на Групата се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са: а). на повтаряща се (ежегодна) база – финансовите активи на разположение и за продажба, финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата, инвестиционните имоти, предоставени и получени банкови заеми и заеми от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; и други б) на неповтаряща се (периодична) база – нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружествата от Групата задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Групата прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни,

като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. Тя използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирувани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват в консолидираните финансови отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирувани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирувани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на определени корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в консолидираните финансови отчети на повтаряема база, Групата прави преценка към датата на всеки консолидиран отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

Централизирано, в дружеството-майка са разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви. За целта е определено специално лице по оценките на подчинение на финансовия директор на Групата, което организира осъществяването на целия оценъчен процес, вкл. координира и наблюдава работата на външните оценители.

Групата използва експертната на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: финансови активи на разположение и за продажба Ниво 2 и Ниво 3, инвестиционни имоти, имоти, машини и оборудване. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор и/или главен счетоводител, изпълнителния директор и Съвета на директорите на съответното дружество и финансовия директор на Групата.

На датата на всеки финансов отчет съобразно груповата счетоводна политика специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите на дружествата от Групата, които подлежат на

оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с използваните външни оценители.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на съответните дружества, както и на финансовия директор и независимите одитори на Групата.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, Групата е определила съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.31. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Групата. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.31.1. Признаване на данъчни активи

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството на Групата е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на всяко от дружествата от Групата да генерират в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби. За дъщерни дружества, които продължават да отчитат загуби през последните години, ръководството на Групата е преценило към датата на издаване на консолидирания отчет значителните несигурности, които съществуват относно дали и доколко в рамките на крайния период, определен със съответните местни данъчни законодателства за пренасяне на данъчни загуби, тези дружества ще могат да генерират достатъчна облагаема печалба.

2.31.2. Материални запаси

Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на всяко от производствените дружества е определен на база преценките на съответното ръководството (след направени анализи) за оптимално натоварване на техните производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна.

Обезценка

В края на всяка финансова година дружествата от Групата извършват преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружествата от Групата обезценяват материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи за периода януари - септември 2018 година е отчетена обезценка на материалните запаси в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в размер на 139 х.лв. (януари - септември 2017 г.: възстановена обезценка 722 х.лв.) (*Приложение № 9*).

2.31.3. Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки консолидиран отчет, на индивидуална база за всяко вземане. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка (*Приложение № 9*).

Политиката на Групата за осигуряване на събираемостта и оценка на обезценката на вземания е базирана на следните специфични правила:

а) за клиентите - болничните заведения започва начисляване (балансово или задбалансово) на лихви за забава при просрочие от 30 дни спрямо датата, на която изтича кредитният период. Ако просрочията продължат още 30 дни, се предприемат действия за подписване на спогодба за разсрочване. При неспазване на спогодбата се пристъпва към завеждане на съдебно дело и съответните правни процедури, чрез които се осигурява събираемост на вземането ведно със съответните лихви и неустойки;

б) за клиентите - аптеки при просрочие от 5 дни спрямо датата, на която изтича кредитния период им се спират продажбите на отложено плащане. Ако просрочията продължат, на 45-тия ден от просрочието се спират всички продажби и се предприемат действия по сключване на спогодба за изплащане на дължимите суми. При неспазване на спогодбата се пристъпва също към завеждане на съдебно дело;

в) за клиенти - свързани лица-болнични заведения при наличие на просрочие над 30 дни се прекратяват доставките. Ако просрочията продължат още 30 дни, се предприемат действия за подписване на спогодба за разсрочване.

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има на лице индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководствата на дружествата от Групата правят анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от общата сума, дължима от контрагента, включително потенциалните възможности за събиране на евентуални лихви за компенсиране на просрочията. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват до 100 % (*Приложения № 22, № 23 и № 24*).

За периода януари - септември 2018 г. е отчетена обезценка на вземанията в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в размер на 756 х.лв. (януари - септември 2017 г.: отчетена обезценка в размер на 109 х.лв.) (*Приложение № 9*).

2.31.4. Преоценка на имоти, машини и оборудване

Към 31.12.2016 г. е извършен цялостен преглед за настъпилите ценови промени в справедлива стойност на дълготрайните материални активи на Групата, както и на тяхното физическо и техническо състояние, начина на експлоатация и остатъчен полезен живот. Съответно, направена е последна преоценка, тъй като към тази дата завършва приетият по политика петгодишен период за тяхната преоценка. Прегледът и преоценката са изпълнени с професионалното съдействие на независими лицензирани оценители.

Групата е приела да не преоценява следните групи активи: а) напълно амортизирани активи, придобити до 31.12.2001 г., доколкото при тях евентуалните допълнителни разходи за амортизация вече се компенсират от повишените разходи за поддръжка; б) компютри и стандартна компютърна техника, офис оборудване и стопански инвентар – доколкото при тях се наблюдава обичайна тенденция за значителни намаления на текущите им пазарни цени за кратки срокове спрямо очаквания срок за тяхната вътрешна експлоатация от дружеството; в) активи, придобити през 2016 г. – доколкото цената на придобиване за тези активи е близка до справедливата им стойност; и г) активи от всички групи (с изключение на имоти), при които анализите на ефектите от оценката показват, че те не са резултат на настъпили ценови и пазарни промени през периода в стойностите на тези активи, а произтичат от различията в допусканията за полезния живот.

2.31.5. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

В резултат на направените изчисления е отчетено задължение за дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране в размер на 5,473 х.лв. (31.12.2017 г.: 5,177 х.лв.) (*Приложение № 28*).

2.31.6. Оперативен лизинг

Групата е класифицирала към статията “имоти, машини и съоръжения” от консолидирания отчет за финансовото състояние, сграда, част от която се предоставя на оперативен лизинг на свързани лица. Тъй като значителна част от сградата се използва и от Групата, ръководството е преценило и тази сграда не е третирана като инвестиционен имот.

2.31.7. Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружествата от Групата, ръководствата на съответните дружества са преценили, съвместно с адвокатите им, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в консолидирания отчет за финансовото състояние към 30 септември 2018 г. (31.12. 2017 г.: няма) (*Приложение № 38*).

3. ПРИХОДИ

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Стоки	673,373	535,157
Готова продукция	187,490	184,554
Общо	860,863	719,711

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Приходи от продажби на стоки по видове:</i>		
Таблетни форми	330,485	264,699
Ампулни форми	148,345	131,316
Сиропни форми	47,791	35,483
Капки	42,409	22,742
Козметични стоки	20,251	10,591
Консумативи, превързочни материали и апарати	18,782	18,849
Унгвенти	17,890	15,915
Хранителни добавки и билки	11,606	14,465
Супозитории	8,433	3,403
Лиофилни продукти	3,860	3,804
Хранителни продукти	1,674	1,656
Инфузионни разтвори	992	841
Ветеринарни ваксини	-	4,155
Други	20,855	7,238
Общо	673,373	535,157

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Приходи от продажби на готова продукция по видове:</i>		
Таблетни форми	125,202	123,523
Ампулни форми	25,474	24,421
Консумативи, превързочни материали и апарати	7,478	7,303
Унгвенти	6,585	6,555
Сиропни форми	6,128	6,785
Лиофилни продукти	4,446	4,699

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Инфузионни разтвори	1,275	1,272
Инхалаторни продукти	917	1,945
Ветеринарни ваксини	875	845
Капки	727	1,151
Други	8,383	6,055
Общо	187,490	184,554

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

Другите доходи и загуби от дейността, нетно включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018 BGN'000</i>	<i>1 януари-30 септември 2017 BGN'000</i>
Предоставени услуги	5,372	3,652
Нетни загуби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(1,491)	(2,806)
Отписани задължения	1,326	83
Услуги по социална дейност и мероприятия	756	721
Правителствени финансираня	658	850
Наеми	546	384
Печалба от продажба на дълготрайни активи	106	72
Печалба/(загуба) от продажба на материали	81	65
Други	332	263
Общо	7,686	3,284

Предоставените услуги включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018 BGN'000</i>	<i>1 януари-30 септември 2017 BGN'000</i>
Приходи от реклама и маркетинг	2,167	753
Приходи от предистрибуция	823	771
Приходи от вторична опаковка	335	183
Услуги по лабораторни анализи	189	118
Други	1,858	1,827
Общо	5,372	3,652

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходите за материали включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Основни материали	45,279	49,396
Електроенергия	5,230	5,079
Резервни части, лабораторни и технически материали	5,088	4,218
Топлоенергия	2,623	2,350
Горива и смазочни материали	2,291	2,041
Спомагателни материали	1,270	1,606
Други	3,231	2,972
Общо	65,012	67,662

Разходите за основни материали включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Субстанции (активни съставки)	19,859	22,250
Опаковъчни материали	10,969	10,213
Течни и твърди химикали	6,619	6,368
Санитаро-хигиенни и превързочни материали	2,019	1,917
Билки	2,005	2,631
Ампули	1,574	1,749
Алуминиево фолио	1,046	1,195
Полипропилен, полиетилен, полистирол	542	1,131
Други	646	1,942
Общо	45,279	49,396

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Реклама и маркетингови услуги	12,376	8,620
Наеми	9,351	6,608
Консултантски услуги	4,875	4,699

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Поддръжка на сгради и оборудване	4,455	3,372
Спедиторски и транспортни услуги	3,454	3,985
Изработка на лекарства	2,570	2,413
Абонаментни такси	2,463	1,908
Банкови и регулаторни такси	1,870	1,746
Местни данъци и такси	1,520	1,609
Охрана	1,335	1,301
Съобщения и комуникации	1,337	736
Ремонт на автомобили	957	830
Услуги по граждански договори	886	969
Застраховки	733	952
Такси за услуги	687	816
Услуги по регистрации на лекарства	664	626
Медицинско обслужване	560	603
Други	3,748	3,131
Общо	53,841	44,924

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Текущи възнаграждения	68,294	56,523
Вноски по социалното осигуряване	13,019	10,828
Социални придобивки и плащания	2,812	2,440
Начислени суми за неползвани отпуски	1,412	1,257
Тантиеми	1,276	775
Плащане на база акции	1,221	-
Начислени разходи за дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране (Приложение № 28)	393	283
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	270	220
Общо	88,697	72,326

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Представителни мероприятия	1,326	1,750
Командировки	1,183	1,181
Начислена /(възстановена) обезценка на текущи активи,	809	(430)

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

нетно (Приложение № 9)

Брак и липса на стоки	745	1,255
Обучения	514	492
Брак и липси на готова продукция и незавършено производство	436	122
Дарения	422	408
Други	823	455
Общо	6,258	5,233

9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ

Разходите за обезценка на вземания, незавършено производство, продукцията и стоки, нетно включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Обезценка на вземания	805	523
Възстановена обезценка на вземания	(49)	(414)
Нетно изменение на обезценките по вземания (Приложение № 9, №22, № 23 и № 24)	756	109
Обезценка на стоки (Възстановена)/Начислена обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	76	(539)
Начислена/(възстановена) обезценка на материали (Приложение № 5)	70	874
Обезценка на съдебни вземания (Приложение № 24)	63	(183)
Общо	942	261

10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

Финансовите приходи включват:

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>

Приходи от лихви по просрочени търговски вземания	1,804	3,090
Приходи от лихви по предоставени заеми	843	930
Нетна печалба от операции с инвестиции в ценни книжа	542	2,132
Нетна печалба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	115	-
Приходи от дялово участие (дивиденкти)	107	144
Приходи от лихви по банкови депозити	3	21
Лихви по вземания по специални договори	1	22
Приходи от ликвидация на дъщерни дружества	-	7

ГРУПА СОФАРМА
 ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
 за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Общо	3,415	6,346
------	-------	-------

11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

<i>Финансовите разходи</i> включват:	<i>1 януари-30 септември 2018 BGN'000</i>	<i>1 януари-30 септември 2017 BGN'000</i>
Разходи за лихви по получени заеми	5,071	5,280
Банкови такси по заеми и гаранции	576	570
Нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута	445	2,437
Разходи за лихви по факторинг	261	263
Обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	70	874
Разходи за лихви по финансов лизинг	58	235
Ефекти от деривативи	45	70
Нетна загуба от курсови разлики по вземане от продажба на дъщерно дружество	-	398
Общо	6,526	10,127

12. ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ ОТ АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА

	<i>1 януари-30 септември 2018 BGN'000</i>	<i>1 януари-30 септември 2017 BGN'000</i>
Печалба/(загуба) от асоциирани дружества, нетно	858	(226)
Печалба от съвместни дружества	99	(2)
	957	(228)

<u><i>Печалби/(загуби) от съвместни дружества</i></u> включват:	<i>1 януари-30 септември 2018 BGN'000</i>	<i>1 януари-30 септември 2017 BGN'000</i>
Ефект от оценка на предходно държани дялове по справедлива стойност в дружества при придобиването на контрол в тях от Групата	109	(267)
Дял на Групата в текущата печалба/(загуба) на съвместни дружества	(10)	(29)
Ефект от освобождаване на съвместно дружество	-	294
Общо	99	(2)

13. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Другите компоненти на всеобхватния доход включват:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

	Други компоненти на всеобхватния доход, отнасящи се към Групата		Други компоненти на всеобхватния доход, отнасящи се към неконтро- лиращото участие		Общо други компоненти на всеобхватния доход	
	<i>1 януари- 30 септемвр и 2018 BGN '000</i>	<i>1 януари - 30 септември 2017 BGN '000</i>	<i>1 януари- 30 септемвр и 2018 BGN '000</i>	<i>1 януари - 30 септемвр и 2017 BGN '000</i>	<i>1 януари- 30 септемвр и 2018 BGN '000</i>	<i>1 януари - 30 септемвр и 2017 BGN '000</i>
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>						
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	(3)	(22)	-	-	(3)	(22)
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба:	(1,441)	2,049	-	3	(1,441)	2,052
<i>Печалби възникнали през годината</i>	(384)	2,054	-	3	(384)	2,057
<i>Намалени с: Рекласификационни корекции на (печалби)/загуби, включени в печалбата или загубата за текущата година</i>	(1,057)	(5)	-	-	(1,057)	(5)
Курсови разлики от преизчисляване на чуждестранни дейности	553	301	(514)	(1,005)	39	(704)
Друг всеобхватен доход за годината	(891)	2,328	(514)	(1,002)	(1,405)	1,326

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

14. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	<i>Земя и сгради</i>		<i>Машины съоръжения и оборудване</i>		<i>Други</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Отчетна стойност</i>										
Салдо на 1 януари	225,602	222,998	230,964	222,692	41,839	41,789	9,108	6,026	507,513	493,505
Придобити	2,138	967	2,598	4,335	1,996	3,292	16,827	16,139	23,559	24,733
Активи в новопридобити дъщерни дружества	170	2,578	94	569	22	765	-	2	286	3,914
Ефект от преоценка	-	-	-	-	-	13	-	-	-	13
Ефекти от валутни преизчисления	9	(330)	(9)	(465)	(33)	(145)	(1)	(50)	(34)	(990)
Отписани	(62)	(7,451)	(198)	(1,564)	(1,730)	(4,226)	(43)	(110)	(2,033)	(13,351)
Начислена / (възстановена) обезценка	-	-	-	-	-	-	-	(311)	-	(311)
Трансфер към имоти, машини и съоръжения	4,562	6,840	5,698	5,397	778	351	(11,038)	(12,588)	-	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	232,419	225,602	239,147	230,964	42,872	41,839	14,853	9,108	529,291	507,513
<i>Натрупана амортизация и обезценка</i>										
Салдо на 1 януари	44,504	40,019	117,926	105,628	27,458	26,638	5	5	189,893	172,290
Начислена амортизация за периода	6,003	7,299	10,602	13,246	2,561	4,390	-	-	19,166	24,935
Ефект от преоценка	-	-	-	42	-	-	-	-	-	42
Ефекти от валутни преизчисления	(13)	169	(7)	282	23	83	-	-	3	534
Отписана амортизация	-	(2,983)	(159)	(1,272)	(1,196)	(3,653)	-	-	(1,355)	(7,908)
Салдо на 30 септември / 31 декември	50,494	44,504	128,362	117,926	28,846	27,458	5	5	207,707	189,893
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	181,925	181,098	110,785	113,038	14,026	14,381	14,848	9,103	321,584	317,620
Балансова стойност на 1 януари	181,098	182,979	113,038	117,064	14,381	15,151	9,103	6,021	317,620	321,215

Към 30.09.2018 г. дълготрайните материални активи на Групата включват: земи на стойност 54,288 х.лв. (31.12.2017 г.: 51,968 х.лв.) и сгради с балансова стойност 127,637 х.лв. (31.12.2017 г.: 129,130 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 30 септември включват:

- разходи по изграждане на нови сгради – 4,610 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,022 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 3,366 х.лв. (31.12.2017 г.: 4,517 х.лв.);
- земя – 2,699 х.лв. (31.12.2017 г.: няма);
- доставка на оборудване – 1,943 х.лв. (31.12.2017 г.: 554 х.лв.);
- предоставени аванси – 1,336 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,493 х.лв.);
- други – 894 х.лв. (31.12.2017 г.: 517 х.лв.).

Финансов лизинг

Балансовата стойност на дълготрайните материални активи (транспортни средства) на Групата, получени на финансов лизинг към 30.09.2018 г. е в размер на 3,416 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,680 х.лв.).

Оперативен лизинг

Групата е предоставила за използване под наем дълготрайни материални активи на свързани лица с балансова стойност към 30.09.2018 г. в размер на 3,665 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,716 х. лв.). Също така са предоставени под наем на трети лица дълготрайни материални активи с балансова стойност към 30.09.2018 г. в размер 771 х.лв. (31.12.2017 г.: 772 х.лв.).

Други данни

Към 30.09.2018 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на Групата във връзка с получени заеми (*Приложение № 27 и № 31*), както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 24,392 х.лв. и 66,172 х.лв. (31.12.2017 г.: съответно 24,713 х.лв. и 64,245 х.лв.);
- Залози на съоръжения с балансова стойност – 173 х.лв. (31.12.2017 г.: 371 х.лв.);
- Залози на оборудване, транспортни средства и инвентар – 39,780 х.лв. (31.12.2017 г.: 44,872 х.лв.);
- Залози на активи в процес на придобиване – няма (31.12.2017 г.: 2,226 х.лв.).

Периодична преоценка по справедлива стойност

Към 31.12.2016 г. е извършена последната преоценка на имотите, машините и оборудването със съдействието на независими лицензирани оценители с цел определяне на справедливата стойност на активите в съответствие с изискванията на МСФО13 и МСС16.

Ефектите от извършената преоценка в размер на 11,488 х.лв. са отчетени в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината и други компоненти на всеобхватния доход).

При тази преоценка са приложени следните два основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

- „Пазарен подход“ чрез „Метод на пазарните аналози“ – за земите в регулация и земеделските земи, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е налице база за сравнимост – за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;

- „Разходен подход“ чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност“ и „Метод на база разходи за създаване или подмяна на актива“ – за специализираните сгради, машините, съоръженията, оборудването и другите активи, за които липсва реален пазар и съпоставими продажби на аналогови активи – за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност на база индексирана историческа стойност на актива и на база текущи разходи за създаване или подмяна на актива.

От направената преоценка е признат преоценъчен резерв в размер на 11,802 х.лв. нетно от обезценка.

Към 30.09.2018 г ръководството на Групата отново е направило анализ на ценовите промени за ключовите му активи и е определило, че не са налице условия и основание за извършване на нова преоценка на активите преди изтичане на приетия обичаен период от пет години (Приложение № 2.9).

ГРУПА СОФАРМА
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

15. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Репутация</i>		<i>Програмни продукти</i>		<i>Права върху интелектуална собственост и други</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	33,284	19,662	17,811	15,042	67,785	35,160	362	1,325	119,242	71,189
Придобити	-	-	53	1,124	1,225	1,004	950	1,154	2,228	3,282
Активи в новопридобити дъщерни дружества	21	14,051	-	9	4,184	33,047	-	-	4,205	47,107
Ефекти от валутни преизчисления	277	(429)	(8)	(38)	(641)	(1,653)	-	(5)	(372)	(2,125)
Трансфер	-	-	40	1,685	31	303	(71)	(1,988)	-	-
Отписани	-	-	-	(11)	(43)	(76)	(109)	(124)	(152)	(211)
Салдо на 30 септември / 31 декември	33,582	33,284	17,896	17,811	72,541	67,785	1,132	362	125,151	119,242
Натрупана амортизация и обезценка										
Салдо на 1 януари	10,137	9,777	7,938	6,578	14,571	10,348	-	-	32,646	26,703
Начислена амортизация за периода	-	-	1,162	1,349	4,597	4,035	-	-	5,759	5,384
Обезценка	-	360	-	-	-	-	-	-	-	360
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	5	22	80	257	-	-	85	279
Отписана амортизация	-	-	-	(11)	(41)	(69)	-	-	(41)	(80)
Салдо на 30 септември / 31 декември	10,137	10,137	9,105	7,938	19,207	14,571	-	-	38,449	32,646
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	23,445	23,147	8,791	9,873	53,334	53,214	1,132	362	86,702	86,596
Балансова стойност на 1 януари	23,147	9,885	9,873	8,464	53,214	24,812	362	1,325	86,596	44,486

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 30 септември включват:

- разходи за придобиване на програмни продукти 1,028 х.лв. (31.12.2017 г.: 253 х.лв.);
- разходи за придобиване на лицензи – няма (31.12.2017 г.: 84 х.лв.);
- разходи за придобиване на разрешения за употреба на лекарствени продукти – 104 х.лв. (31.12.2017 г.: 25 х.лв.).

Правата върху интелектуална собственост включват продукти от развойна дейност, свързани с лекарствени субстанции (активни съставки) и форми, придобити патенти и търговски марки и комплексни нематериални активи (лицензи и мрежи от аптечни локации).

В общия обем на интелектуалната собственост на Групата са включени вътрешносъздадени търговски марки, които не са капитализирани в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Търговските марки предоставят изключителни права върху наименованията на лекарствените продукти, като с най-голям относителен дял в продажбите на Групата са: Карсил, Темпалгин, Бронхолитин, Табекс, Аналгин, Трибестан, Вицетин, Сиднофарм, Антистенокардин, Спазмалгон, Софтензиф, Хлофадон, Хлофазолин, Софафаилин, Сопрал, Вазопрен, Бусколизин, Нивалин, Марославин, Димекс, Алергозан, Аминалон.

Капитализирани в резултат на осъществени бизнес-комбинации търговски марки са: Пробиотик, Лаксомуцил, Алфалипоин, Инфлурекс и др. Групата притежава патент за производство на лекарствена форма, съдържаща Ренитидин.

Придобитите, в резултат на осъществени бизнес-комбинации, основно в Беларус, включват ексклузивни договори с контрагенти, лицензи и дистрибуторска мрежа.

Обезценка на репутация

Ръководството на Групата е направило необходимите процедури за извършване на задължителния тест за обезценка на признатите в консолидирания годишен отчет за финансовото състояние репутации по придобиването на дъщерните дружества. За целта е прието, че всяко отделно дружество се явява в качеството на “обект, генериращ парични потоци”.

Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители, като е направен подробен преглед дали са настъпили събития и факти, явяващи се индикатори за промени в направените предположения и преценки към 31.12.2017 г.

Като база за прогнозите на парични потоци (преди данъци) са използвани финансовите бюджети, разработени от ръководствата на съответните дружества и на Групата като цяло, покриващи от три до пет годишен период, както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието и реструктурирането на дейностите в рамките на Групата. Възстановимата стойност на всеки обект, генериращ парични потоци, е определена на база “стойност в употреба”.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за всяко дружество, носител на репутация, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството на Групата за обезценка на признатите репутации са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които Групата очаква да получи от дъщерните дружества, вкл. чрез използването на техните вътрешно създадени търговски марки, търговски и промишлен опит и генерираните и очаквани в

бъдеще от тях обеми приходи, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари (разработване и запазване), очакванията за бъдещи продажби и реструктуриране на дейността и пр.

В резултат на направените анализи от ръководството на Групата към 30.09.2018 г. не е призната обезценка на репутация. (31.12.2017 г.: 360 х.лв. за 2 дъщерни дружества в Беларус и 1 дъщерно дружество в България.)

16. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	9,811	9,483
Придобити	78	19
Отписани	(140)	-
Нетна печалба от корекция до оценка по справедлива стойност, включена в печалбата или загубата (<i>Приложение № 4</i>)	-	309
Салдо на 30 септември/ 31 декември	9,749	9,811

Инвестиционните имоти представляват сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем. По група активи са както следва:

<i>Група активи</i>	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Складови помещения	4,045	4,045
Офиси	2,897	2,897
Производствени сгради	2,326	2,466
Социални обекти	403	403
Разходи за придобиване на инвестиционни имоти	78	-
Общо	9,749	9,811

Към 30.09.2018 г. няма учредени тежести върху инвестиционни имоти. (31.12.2017 г.: няма).

Оценки по справедлива стойност

Йерархия на справедливите стойности

Оценките по справедлива стойност на групите инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности на Ниво 2 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване. Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

повтаряема и се дължи на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки финансов отчет. Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на инвестиционните имоти, оценени на Ниво 2:

	<i>Складови помещения</i>	<i>Офиси</i>	<i>Производствени сгради</i>	<i>Социални обекти</i>	<i>Разходи за придобиване на инв.имоти</i>	<i>Общо</i>
Салдо на 1 януари 2017	3,921	2,722	2,440	400	-	9,483
Покупки и капитализирани разходи	11	-	8	-	-	19
Преоценка до справедлива стойност през печалбата или загубата-нереализирана	113	175	18	3	-	309
Салдо на 31 декември 2017	4,045	2,897	2,466	403	-	9,811
Придобити	-	-	-	-	78	78
Отписани	-	-	(140)	-	-	(140)
Салдо на 30 септември 2018	4,045	2,897	2,326	403	78	9,749

Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на всички групи от състава на инвестиционните имоти Ниво 2, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Групи активи Ниво 2	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Складови помещения Производствени сгради	<i>а. Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а. Претеглена норма на възвращаемост б. Срок на реализация на наемни сделки
	<i>б. Разходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна - амортизирана възстановима стойност (като помощна поддържаща оценка)	Коригирани цени на изграждане на идентични обекти и на доставни цени на аналози на машини и съоръжения
Офиси Почивни бази	<i>а. Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а. Претеглена норма на възвращаемост б. Срок на реализация на наемни сделки
	<i>б. Пазарен подход</i> Оценъчна техника: Метод на пазарните аналози (като помощна оценка)	Извършени корекции за сравнимост

17. ИНВЕСТИЦИИ В АСОЦИИРАНИ И СЪВМЕСТНИ ДРУЖЕСТВА

	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Инвестиции в асоциирани дружества	19,171	18,122
Инвестиции в съвместни дружества	69	1,414
Общо	19,240	19,536

Движението на инвестициите в асоциираните дружества е представено по-долу:

	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 01 януари	18,122	15,033
Придобиване на акции	196	4,847
Продажба на акции	(5)	(1,531)
Дял в текущата печалба за периода	858	568
Трансфер към инвестиции в дъщерни дружества	-	(795)
Салдо към 30 септември / 31 декември	19,171	18,122

Движението на инвестициите в съвместни дружества е представено по-долу:

	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 01 януари	1,414	3,682
Увеличение на капитала	-	71
Освобождаване	-	(102)
Трансфер към инвестиции в дъщерни дружества	(1,330)	(1,847)
Дял в текущата печалба/(загуба) за периода	(10)	(29)
Ефекти от валутни преизчисления	(5)	(175)
Обезценка	-	(186)
Салдо към 30 септември / 31 декември	69	1,414

18. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

<i>Страна</i>	<i>30.9.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>Участие</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>	<i>Участие</i>
		%		%

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Лавена АД	България	3,367	10.86	3,519	11.30
Софарма имоти АДСИЦ	България	2,124	1.43	664	0.50
Олайнфарм АД	Латвия	1,343	0.77	1,826	0.8
ООО Аптекарь-Центр	Беларус	182	2.14	-	-
Ачийв лайф сайансис Инк	САЩ	178	1.30	770	3.01
ООО Фармико	Беларус	172	2.00	172	2.00
Тодоров АД	България	157	10.88	155	10.56
ОДО ДКМ-Фарм	Беларус	100	2.00	100	2
Елана Агрокредит АД	България	79	0.19	13	0.05
ООО Сеть Аптек	Беларус	70	2.00	70	2.00
БТФ Експат България	България	67	0.17	78	0
Хидроизомат АД	България	-	-	489	13.81
Други		165		126	
Общо		8,004		7,982	

Към 30.09.2018 г. сумата на „други“ инвестиции на разположение и за продажба в размер на 165 х.лв. (31.12.2017 г.: 126 х.лв.) включва много малки малцинствени участия на Групата в капитала на общо десет дружества (31.12.2017 г.: осем дружества).

Инвестициите във всички дружества в Беларус са оценени и представени в консолидирания отчет по цена на придобиване.

Към 30.09.2018 г. инвестициите на разположение и за продажба, оценени по справедлива стойност, са както следва:

	<i>брой притежава ни акции</i>	<i>справедли ва цена на акция</i>	<i>30.9.2018 BGN '000</i>	<i>брой притежава ни акции</i>	<i>справедли ва цена на акция</i>	<i>31.12.2017 BGN '000</i>
Лавена АД	901,969	3.73	3,367	36,170	97.29	3,519
Софарма имоти АДСИЦ	299,256	7.10	2,124	101,237	6.56	664
Олайнфарм АД	108,500	12.38	1,343	108,500	16.83	1,826
Ачийв лайф сайансис Инк	35,930	4.95	178	359,305	2.14	770
Тодоров АД	370,081	0.42	157	359,001	0.43	155
Елана Агрокредит АД	68,564	1.15	79	10,000	1.30	13
БТФ Експат България	55,604	1.20	67	64,316	1.21	78
Имвенчър I КДА	500	100.00	50	-	-	-
Сирма Груп Холдинг АД	10,000	1.00	10	2,000	1.00	2

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Арома АД	2,221	1.80	4	-	-	-
Градус АД	1,500	2.00	3	-	-	-
Хидроизомат АД	-	-	-	412,936	1.18	489
Химимпорт АД	-	-	-	15,093	1.72	26
Общо						
		7,382				7,542

Таблицата по-долу представя инвестициите на разположение и за продажба на Групата, които се оценяват на повтаряема база по справедлива стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние:

Йерархия на справедливите стойности

<i>Инвестиции на разположение и за продажба</i>	<i>Справедлива стойност</i>	<i>(Ниво 1)</i>	<i>(Ниво 2)</i>
	<i>30.9.2018</i>		
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Лавена АД	3,367	-	3,367
Софарма имоти АДСИЦ	2,124	2,124	-
Олайнфарм АД	1,343	1,343	-
Ачийв лайф сайансис Инк	178	178	-
Тодоров АД	157	-	157
Елана Агрокредит АД	79	79	-
БТФ Експат България	67	67	-
Имвенчър I КДА	50	50	-
Сирма Груп Холдинг АД	10	10	-
Арома АД	4	4	-
Градус АД	3	3	-
Общо	7,382	3,858	3,524

<i>Инвестиции на разположение и за продажба</i>	<i>Справедлива стойност</i>	<i>(Ниво 1)</i>	<i>(Ниво 2)</i>
	<i>31.12.2017</i>		
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Лавена АД	3,519	-	3,519
Олайнфарм АД	1,826	1,826	-

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Ачийв лайф сайансис Инк	770	770	-
Софарма имоти АДСИЦ	664	664	-
Хидроизомат АД	489	489	-
Тодоров АД	155	-	155
БТФ Експат България	78	78	-
Химимпорт АД	26	26	-
Елана Агрокредит АД	13	13	-
Сирма Груп Холдинг АД	2	2	-
Общо	7,542	3,868	3,674

Движението между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1 и Ниво 2 е представено в следната таблица:

<i>Инвестиции на разположение и за продажба</i>	<i>Ниво 1</i>	<i>Ниво 2</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2017 година	2,110	2,883	4,993
Покупки	1,116	551	1,667
Продажби	(396)	(16)	(412)
Трансфер от Ниво 1 към Ниво 2	(37)	37	-
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - Нетна печалба от операции с ценни книжа	11	10	21
Нереализирана загуба, включена в текущата печалба и загуба за годината (Приложение № 11)	(4)	-	(4)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 13)	1,068	209	1,277
Салдо към 31 декември 2017 година	3,868	3,674	7,542
Покупки	1,684	15	1,699
Продажби	(653)	(169)	(822)
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - Нетна печалба от операции с ценни книжа	313	91	404
Нереализирана печалба/(загуба), нетно включена в друг всеобхватен доход (Приложение № 13)	(1,354)	(87)	(1,441)
Салдо към 30 септември 2018 година	3,858	3,524	7,382

19. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия към 30 септември са:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми на свързани предприятия	23,340	20,356
Вземане по дългосрочно предоставен депозит за наем	214	243
Общо	<u>23,554</u>	<u>20,599</u>

Дългосрочните заеми са предоставени на асоциирано дружество и дружество, контролирано от асоциирано дружество (към 31.12.2017 г. са към асоциирано дружество и дружество, контролирано от асоциирано дружество).

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.9.2018		31.12.2017	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
				<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>	
<i>евро</i>	30,452	31.12.2021	3.50%	18,082	177	16,538	17
<i>лева</i>	29,900	31.12.2021	3.00%	3,882	67	3,818	3
<i>евро</i>	700	31.12.2021	3.00%	<u>1,376</u>	<u>7</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
				<u>23,340</u>	<u>251</u>	<u>20,356</u>	<u>20</u>

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане при финансиране на дейности по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и записи на заповед.

Вземането по дългосрочно предоставен депозит е от дружество, свързано чрез основен акционер по сключени договори за наем на административни офиси в размер на 214 х.лв. с краен срок 01.08.2022 г. (31.12.2017 г.: 243 х.лв).

20. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания на Групата включват:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Вземания по продадена инвестиция в дъщерно дружество	3,057	2,940
Предоставени заеми	2,335	1,216

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Депозити по дългосрочни договори за наеми	354	368
Други	357	359
Общо	6,103	4,883

Вземанията по продадена инвестиция в дъщерно дружество са с отложено плащане в размер на 3,057 х.лв. и с очакван падеж 31.12.2020 г., когато се очаква да приключат нормативно определените действия по регистрации на разрешения на медицински продукти (31.12.2017 г.: 2,940 х.лв.).

Условията по предоставените дългосрочни заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договоре на сума '000	Падеж	Лихвен %	30.9.2018		31.12.2017	
				BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва	BGN'000	BGN'000 в т.ч. лихва
евро	695	12.10.202 2	3.05%	1,392	33	945	6
евро	1,000	29.6.2023	3.05%	690	5	-	-
евро	40	30.9.2021	6.00%	92	-	88	-
евро	30	30.9.2021	6.00%	67	-	64	-
евро	30	30.9.2021	6.00%	66	-	65	-
лева	120	31.12.201 9	3.50%	28	-	54	-
				2,335	38	1,216	6

21. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси включват:

	30.9.2018 BGN'000	31.12.2017 BGN'000
Стоки	143,156	140,218
Готова продукция	32,861	27,674
Материали	32,672	33,102
Полуфабрикати	10,226	10,680
Незавършено производство	4,689	6,435
Общо	223,604	218,109

Стоките по видове са както следва:

	30.9.2018 BGN'000	31.12.2017 BGN'000
Таблетни форми	69,478	68,744
Ампулни форми	17,719	19,591

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Сиропи	11,399	9,486
Консумативи, превързочни и апарати	10,549	6,796
Унгвенти	7,350	7,782
Козметични стоки	5,678	7,239
Хранителни добавки	5,120	3,899
Стоки в процес на доставка	4,648	1,248
Капки	3,779	4,313
Лиофилни	1,892	1,684
Супозитории	1,347	1,459
Други	4,197	7,977
Общо	143,156	140,218

Готовата продукция включва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Таблетни форми	20,717	16,550
Ампулни форми	4,341	4,602
Консумативи, превързочни материали и апарати	1,910	1,218
Сиропи	1,572	1,318
Унгвенти	1,566	1,078
Лиофилни	869	549
Спринцовки	284	430
Други	1,602	1,929
Общо	32,861	27,674

Материалите по видове са както следва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Основни материали	29,996	28,463
Спомагателни материали	643	619
Технически материали	543	521
Резервни части	509	392
Материали в процес на доставка	-	2,114
Други	981	993
Общо	32,672	33,102

Основните материали по видове са както следва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Субстанции (активни съставки)	13,537	13,528
Химикали	4,616	4,009

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Флакони, туби и ампули	3,363	3,256
Билки	2,570	2,632
Опаковъчни материали	1,901	2,131
ПВС и алуминиево фолио	1,635	1,434
Консумативи, превързочни и апарати	1,522	929
Други	852	544
Общо	29,996	28,463

Към 30.09.2018 г. са учредени особени залози върху материални запаси в размер на 93,878 х.лв. (31.12.2017 г.: 89,829 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (*Приложение № 27, № 31 и № 38*).

22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
<i>Вземания от клиенти</i>	236,170	228,961
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	(2,860)	(2,104)
Вземания от клиенти, нетно	233,310	226,857
<i>Предоставени аванси на доставчици</i>	9,183	4,548
<i>Обезценка на аванси</i>	(127)	(127)
Предоставени аванси, нетно	9,056	4,421
Общо	242,366	231,278

Вземанията от клиенти са безлихвени и са основно в български лева, евро и динари.

Обичайно дружествата от Групата договарят с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби в диапазона от 30 до 180 дни, освен ако няма определени специфични условия за падеж на определени клиенти или в случаите, когато се разработват нови пазари и продукти и се привличат нови търговски контрагенти. Групата е определила обичаен кредитен период до 60 дни за клиенти и аптеки, и до 180 дни за други клиенти, за които не начислява лихви на клиентите, освен случаите на преструктурирани вземания със специален договор, при които е договорен по-дълъг срок с погасителен план и лихви. При продажби на медицинско оборудване на болничен пазар, кредитния период би могъл да достигне до и над 2 години поради финансовите специфики на контрагентите.

Забава след този срок е приета от Групата като индикатор за обезценка. Ръководствата на дружествата от Групата преценяват събираемостта като анализират експозицията на конкретния клиент, възможностите за погасяване (на клиента и чрез обезпечението) и вземат решение относно размера, признаването и начисляването на съответна обезценка.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания е както следва:

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
до 30 дни	93,297	86,448
от 31 до 90 дни	54,492	52,678
от 91 до 180 дни	5,589	3,547
от 181 до 365 дни	1,122	488
от 1 до 2 години	451	243
Общо	154,951	143,404

Възрастовата структура на просрочените необезценени търговски вземания е както следва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
от 31 до 90 дни	31,447	36,373
от 91 до 180 дни	19,302	21,217
от 181 до 365 дни	19,002	15,480
от 1 до 2 години	5,865	3,665
над 2 години	2,333	1,544
Общо	77,949	78,279

Обичайно при просрочените, но необезценени вземания, са били вече постигнати или са в процес на изготвяне споразумения с всеки конкретен клиент за разсрочване на плащанията по тези вземания ведно с дължима лихва по тях за периода на разсрочване (включително санкциониращи лихви за забава).

Възрастовата структура на просрочените обезценени търговски вземания е както следва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
от 31 до 90 дни	71	368
от 91 до 180 дни	253	1,120
от 181 до 365 дни	271	1,958
от 1 до 2 години	2,323	2,785
над 2 години	352	1,047
Обезценка	(2,860)	(2,104)
Общо	410	5,174

По-голямата си част просрочените вземания са от държавни болнични заведения. На всички просрочени вземания политиката на дружеството е да се начисляват, фактурират и събират допълнително лихви за просрочие, чрез които се компенсира изцяло забавата в плащанията и понесените разходи/загуби, както със специални споразумения за съответната болница – длъжник, така и чрез съдебни дела.

Размерът на обезценката е изчислен на индивидуална база, при прилагане на техниката на дисконтираните парични потоци, с дисконтова норма, определена на база цената на привлечения ресурс на дружеството, коригирана спрямо усреднената нетна доходност и консервативни прогнози за очакваните парични потоци, определени на основата на историята на длъжника и подписаните споразумения, респ. съдебни решения с него. Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват до 100% (Приложение 2.31.3).

Към 30.09.2018 г. са учредени особени залози върху търговски вземания в размер на 65,050 х.лв. (31.12.2017 г.: 65,753 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (Приложение № 27, № 31 и № 38).

Движение на коректива за обезценка

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо в началото на годината	2,104	2,483
Начислени обезценки	776	1,190
Възстановена обезценка	(25)	(1,333)
Ефект от валутно-курсови преизчисления	5	(7)
Трансфер на обезценки на съдебни и присъдени вземания	-	(76)
Трансфер към обезценки на свързани предприятия	-	(3)
Изписани суми по несъбираеми вземания	-	(150)
Салдо в края годината	2,860	2,104

Предоставените аванси на доставчици са текущи, основно в лева и в евро и са за покупка на:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Стоки	5,301	785
Суровини и материали	2,149	2,605
Услуги	1,573	1,044
Обезценка	(127)	(127)
Други	160	114
Общо	9,056	4,421

23. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Предоставени търговски заеми	1,981	3,323
Вземания по продажби на продукцията и материали	972	1,371
Вземания по дивидент	70	-
Общо	3,023	4,694

Предоставените търговски заеми на свързани лица са необезпечени и са както следва:

Вид валута	Договорен а сума	Падеж	Лихвен	30.9.2018		31.12.2017	
				BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
	'000		%		<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
<i>на дружества, свързани чрез ключов управленски персонал</i>							
лева	67,250	31.12. 2018	2.81%	-	-	2,956	4
<i>на дружества, контролирани от асоциирано дружество</i>							
лева	1910	31.12. 2018	3.10%	1,925	15	305	5
лева	190	31.12. 2018	3.50%	56	-	62	-
Общо:				1,981	15	3,323	9

Вземанията по продажби на продукцията и материали са безлихвени и са в лева и в беларуски рубли.

Обичайно дружествата от Групата договарят срок на плащане на вземанията по продажби на продукцията между 90 до 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции – активни съставки) до 30 дни. Групата е определила максимален кредитен период до 365 дни, за контрагентите по продажби – свързани лица. Забава след този срок е приета от Групата като индикатор за обезценка. Ръководствата на дружествата от Групата преценяват събираемостта като анализират конкретните вземания и състоянието на дружество-длъжник, както и обстоятелствата по забавата и възможностите за погасяване, след което вземат решение дали да се признава и начислява обезценка на индивидуална база и в какъв размер.

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Възrastовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
до 30 дни	213	343
от 31 до 90 дни	18	135
от 91 до 180 дни	-	109
Общо	231	587

Възrastовата структура на просрочените необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
от 31 до 90 дни	181	135
от 91 до 180 дни	379	364
от 181 до 365 дни	181	285
Общо	741	784

24. ДРУГИ КРАТКОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ

Другите вземания и предплатени разходи на Групата включват:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Съдебни и присъдени вземания</i>	8,093	8,165
<i>Обезценка на съдебни вземания</i>	(443)	(2,559)
Съдебни и присъдени вземания, нетно	7,650	5,606
Данъци за възстановяване	9,995	8,075
Предоставени заеми на трети лица	8,377	3,219
Предплатени разходи	1,867	1,915
Вземания по предоставени депозити като гаранции	341	439
Вземания от сделки с инвестиции	206	-
Предоставени средства на инвестиционни посредници	31	125
Вземания по продажби от НЗОК	-	3,915
Други	2,000	1,661
Общо	30,467	24,955

Част от съдебните и присъдени вземания са възникнали във връзка с продажби на държавни болнични заведения. За повечето от тях са договорени или в процес на договаряне погасителни

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

планове. Поради тази причина ръководството на Групата е оценило необходимост само за частична обезценка на горепосочените вземания.

<i>Данъците за възстановяване</i> включват:	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Акциз	4,662	3,625
ДДС	3,427	4,235
Данъци от печалбата	1,891	210
Местни данъци и такси	15	5
Общо	9,995	8,075

<i>Предплатените разходи</i> включват:	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Абонаменти	691	736
Ваучери	397	44
Застраховки	355	664
Лицензионни и патентни такси	81	53
Реклама	73	52
Наеми	4	71
Други	266	295
Общо	1,867	1,915

Предоставените заеми на трети лица в размер на 8,377 х.лв. (31.12.2017 г.: 3,219 х.лв.) са предоставени на пет предприятия (2017 г.: пет предприятия) – контрагенти с цел оборотни средства. Годишната договорена лихва по тези заеми за 2018 г. е между 3.05% и 4.7% (2017 г.: 4.3% и 4.7%).

25. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Парични средства в разплащателни сметки	17,911	17,554
Обезценка на парични средства в разплащателни сметки	(166)	(166)
Парични средства в каса	2,199	2,337
Краткосрочни депозити	1,647	2,863
Краткосрочно блокирани парични средства	37	26
Парични средства и парични еквиваленти, представени в	21,628	22,410

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

консолидирания отчет за паричните потоци		22,614
Блокирани суми по придобиване на дъщерно дружество	1,020	10,537
Блокирани парични средства по съдебни иски и по издадени банкови гаранции	328	177
Парични средства и парични еквиваленти, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние	22,976	33,328

Паричните средства и парични еквиваленти, с които разполага Групата са деноминирани основно в лева, евро и полски злоти (31.12.2017 г.: лева, евро и украински гривни).

Средното ниво на годишните лихвени равнища по разплащателните сметки в лева и валута е в границите от 0.01% до 0.3% (2017 г.: от 0.01% до 0.3%), а на депозитните сметки в лева и валута е основно в границите от 0.01% до 10.5% (2017 г.: от 0.01 % до 10.5%).

Към 30.09.2018 г. блокираните парични средства в размер на 1,020 х. лв. представляват парични средства в специална (ескроу) сметка по договор за придобиване на дялове от Лековит ООД Сърбия и дружествата Фармастор, България (31.12.2017 г.: 10,537 х.лв.).

Краткосрочно блокираните парични средства в размер на 37 х.лв. (31.12.2017 г.: 26 х.лв.) представляват основно блокирани средства по гаранции за изпълнение.

26. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 30.09.2018 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 134,798 х.лв., разпределени в 134,797,899 акции с номинална стойност един лев за акция.

Акциите на Софарма АД са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

Обратно изкупените собствени акции са 8,825,816 броя в размер на 33,130 х.лв. (31.12.2017 г.: 9,032,980 броя в размер на 33,834 х.лв.).

Законовите резерви в размер на 55,967 х.лв. (31.12.2017 г.: 51,666 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата на дружеството-майка и включват изцяло сумите за фонд “Резервен”.

Преоценъчният резерв - за имоти, машини и оборудване в размер на 32,089 х.лв. (31.12.2017 г.: 31,945 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването на дружествата от Групата и техните справедливи стойности към датите на съответните редовни преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отчетен директно, чрез други компоненти на всеобхватния доход за годината.

Резерв по финансови активи на разположение и за продажба в размер на 2,668 х.лв. – положителна величина (31.12.2017 г.: 4,109 х.лв. – положителна величина) е формиран от ефектите от последваща оценка на инвестициите на разположение и за продажба до справедливата им стойност (включително консолидирания дял от изменението на този резерв в асоциирани дружества при оценката им по метода на собствения капитал).

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Резервът от преизчисление във валутата на представяне на чуждестранни дейности в размер на 243 х.лв. – положителна величина (31.12.2017 г.: 310 х.лв. – отрицателна величина) е формиран от курсовите разлики, възникнали в резултат на преизчисляването на валутата на финансовите отчети на чуждестранните дружества във валутата на представяне на Групата.

Резервът „Неразпределена печалба“ включва компонент „други резерви“, който съдържа разпределени суми от реализирани печалби от минали години на дружества от Групата и компонента „натрупани печалби и загуби“.

Към 30 септември *неразпределената печалба* е в размер на 282,869 х.лв. (31.12.2017 г.: 281,509 х.лв.), включва и признатата натрупана актюерска загуба в размер на 2,307 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,304 х.лв.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи във връзка с промяната в МСС 19 *Пенсионни и други доходи на наети лица*.

27. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	<i>Договорен а сума на заема</i>	<i>Падеж</i>	<i>30.9.2018</i>			<i>31.12.2017</i>		
			<i>Дългосро чна част</i>	<i>Краткосро чна част</i>	<i>Общо</i>	<i>Дългосро чна част</i>	<i>Краткоср очна част</i>	<i>Общо</i>
			<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Кредитни линии и заеми за оборотни средства</i>								
лева	16,000	30.06.2024	11,468	2,461	13,929	13,109	2,462	15,571
бел.рубли	3,350	26.06.2021	1,678	1,022	2,700	-	-	-
бел.рубли	3,600	01.06.2023	1,249	7	1,256	-	-	-
евро	590	31.05.2022	872	188	1,060	825	141	966
лева	4,250	16.04.2023	862	50	912	885	209	1,094
лева	3,500	10.07.2028	771	-	771	-	-	-
евро	300	05.06.2020	196	216	412	352	234	586
лева	120	25.08.2020	40	6	46	40	24	64
сръбски динар	6,000	25.03.2019	-	12	12	6	25	31
лева	800	10.07.2020	-	176	176	-	-	-
<i>Инвестиционни заеми</i>								
евро	12,000	24.04.2024	15,865	3,378	19,243	18,472	3,350	21,822
евро	32,000	15.04.2021	11,335	7,153	18,488	16,691	7,172	23,863
евро	172	28.02.2021	95	69	164	146	72	218
азер.манат	35	16.03.2021	19	11	30	-	-	-
евро	565	25.10.2018	-	12	12	-	220	220
евро	2,000	30.09.2018	-	-	-	-	569	569
			44,450	14,761	59,211	50,526	14,478	65,004

Групата постепенно е установила политика на ежегодно предоговаряне на условията на първоначално договорени дългосрочни кредитни линии, вкл. падежните срокове. От датата на предоговарянето удължените кредитни линии се представят като краткосрочни банкови заеми (*Приложение № 31*).

Получените банкови заеми в евро са договорени основно при лихвен процент, определен на база EURIBOR плюс надбавка до 3.5% или фиксиран до 2.35%, за левовите кредити – до 4.1% фиксиран, за банковите заеми в сръбски динар – BELIBOR плюс надбавка 0.5% и за банков заем в азербайджански манат – 24.10% фиксиран (2017 г.: за евро - EURIBOR плюс надбавка до 3.5% или фиксиран до 2.35%, за левовите кредити – до 4.1% фиксиран и за сръбски динар – BELIBOR до 0.5%). Кредитите са за оборотни средства.

Инвестиционните кредити са с цел покупка на дълготрайни материални активи и разширение на дейността.

В полза на банките-кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти (*Приложение № 14*);
- Особени залози на:
 - машини и оборудване (*Приложение № 14*);
 - материални запаси (*Приложение № 21*);
 - търговски вземания (*Приложение № 22*).

28. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала към 30 септември включват:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	5,473	5,177
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	368	281
Общо	5,841	5,458

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружествата от Групата, опериращи основно в *България и Украйна*, за изплащане на обезщетения на наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда в *България* всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране (*Приложение № 2.23*).

Задълженията на работодателя към персонала при пенсиониране за дружествата извън България, са както следва:

- *Украйна* – работодателят има задължение да изплати между 6 и 12 лв. според трудовия стаж на работника и социални пенсии, които дружеството начислява след пенсиониране на служителите поради специфични условия на труд;
- *Латвия, Беларус и Молдова* – работодателят няма законово задължение към персонала при пенсиониране;
- *Казахстан* - съгласно Казахстанското законодателство работодателят няма законово задължение към персонала при пенсиониране;
- *Сърбия* – работодателят е задължен да изплати 3 средни работни заплати.

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

Към 30.09.2018 г. в стойността на дългосрочните задължения към персонала са включени и 368 х.лв. (31.12.2017 г.: 281 х.лв.), представляващи задължения към персонала, свързани с изплащането на тантиеми за период от повече от 12 м. - до 2021 г. (2017 г.: до 2020 г.).

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ

Към 30 септември задълженията по финансов лизинг са по отменяеми договори за придобиване на автомобили. Те са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва, както следва:

<i>Срок</i>	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
До една година (<i>Приложение № 37</i>)	1,051	1,271
Над една година	1,510	1,950
Общо	2,561	3,221

Минималните лизингови плащания по финансовия лизинг са дължими както следва:

<i>Срок</i>	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
До една година	1,122	1,360
От една до три години	1,554	2,030
	2,676	3,390
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	(115)	(169)
Общо	2,561	3,221

Дължимите в рамките на следващите 12 месеца лизингови вноски са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние като „други текущи задължения” (*Приложение № 37*).

30. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Към 30 септември правителствените финансираия на дружествата от Групата включват:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Дългосрочна част на правителствени финансираия	7,722	8,250
Краткосрочна част на правителствени финансираия (<i>Приложение № 30</i>)	740	867
Общо	8,462	9,117

Към 30 септември получените правителствени финансираия са от следните дружества от Групата:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Софарма АД	6,072	6,526
Биофарм Инженеринг АД	1,848	1,953
Ветафарм	542	638
Общо	8,462	9,117

Правителствените финансираия са по европейски оперативни програми и са свързани основно с придобиване на машини и оборудване. (*Приложение № 14*). Краткосрочната част от финансираията в размер на 740 х.лв. (31.12.2017 г.: 867 х.лв.) ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на консолидирания отчет за финансовото състояние и е представена като „други текущи задължения“ (*Приложение № 37*).

31. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Краткосрочните банкови заеми на Групата към 30 септември са както следва:

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума '000</i>	<i>Падеж</i>	30.9.2018	31.12.2017
			BGN'000	BGN'000
Банкови заеми (овърдрафти)				
евро	26,000	31.10.2018	48,276	42,567
лева	20,000	21.05.2019	17,775	11,775
евро	10,000	31.10.2018	14,606	13,614
евро	7,500	25.04.2019	10,732	10,742
лева	10,000	31.05.2019	10,000	2,860
лева	10,000	31.12.2018	10,000	10,001
евро	5,000	25.04.2019	9,750	9,757
евро	5,000	31.01.2019	9,192	-
лева	9,779	01.06.2019	7,761	-

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

евро	3,500	02.09.2019	6,665	6,319
евро	3,000	25.04.2019	5,853	5,862
евро	3,500	26.06.2019	4,303	3,520
евро	1,500	26.06.2019	2,934	115
евро	1,000	30.12.2018	1,956	1,076
укр.гривни	77,000	24.10.2018	1,779	1,752
евро	1,100	26.06.2019	1,766	608
евро	500	25.01.2019	978	-
евро	500	06.03.2019	978	978
евро	400	09.11.2018	782	782
сръбски динар	47,000	31.01.2019	756	-
евро	373	02.07.2019	608	323
лева	500	31.05.2019	497	-
евро	257	08.08.2019	461	196
сръбски динар	30,000	09.02.2019	381	-
бел.рубл	345	20.02.2020	279	274
бел.рубл	350	23.12.2018	277	292
бел.рубл	340	23.07.2019	256	-
сръбски динар	40,000	29.06.2019	250	-
бел.рубл	230	31.10.2018	185	175
бел.рубл	150	23.11.2018	112	108
бел.рубл	32	31.05.2021	24	60
щ.долар	30	30.12.2019	23	-
бел.рубл	21	30.06.2019	17	-
евро	1,500	25.11.2018	-	2,847
евро	2,000	21.09.2018	-	3,912
бел.рубл	183	07.06.2018	-	152
евро	1,000	22.12.2018	-	1,173
евро	500	19.06.2019	-	-
			170,212	131,840

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума '000</i>	<i>Падеж</i>	<i>30.9.2018 BGN'000</i>	<i>31.12.2017 BGN'000</i>
Кредитни линии				
евро	8,434	31.12.2018	15,908	15,908
лева	10,000	31.12.2018	10,000	10,000
бел.рубл	10,500	20.02.2021	8,459	-
лева	20,000	30.10.2018	7,698	9,244
евро	3,400	04.03.2019	6,461	5,797
евро	5,000	31.08.2019	5,169	5,594
евро	3,000	01.11.2019	4,911	8,821
бел.рубл	1,200	08.01.2020	969	1,009
бел.рубл	1,000	19.01.2019	799	831
бел.рубл	500	31.07.2020	399	416
бел.рубл	345	29.11.2018	276	287

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

лева	1,000	20.12.2018	273	288
бел.рубли	210	31.01.2021	168	-
бел.рубли	150	31.10.2020	120	122
бел.рубли	150	30.12.2019	116	121
бел.рубли	100	10.02.2020	79	79
бел.рубли	6,009	02.07.2019	-	2,256
бел.рубли	1,849	24.05.2019	-	1,552
			61,805	62,325
			232,017	194,165

Получените банкови заеми в евро са договорени основно при лихвен процент, определен на база EURIBOR плюс надбавка до 2.2% или фиксиран до 12%, EONIA плюс надбавка до 2.1% или BELIBOR плюс надбавка 0,5%; за левовите кредити – SOFIBOR плюс надбавка до 2.6% и фиксиран до 3.1%; за беларуски рубли – до 15% фиксиран; за украински гривни 18.6% фиксиран и за щатски долари 12% фиксиран (2017 г.: EURIBOR плюс надбавка до 2,2% или фиксиран до 12%, или EONIA плюс надбавка до 2.1% или BELIBOR плюс надбавка 0,5%; за левовите кредити – SOFIBOR плюс надбавка до 2.95%; за беларуски рубли – 15% фиксиран и за украински гривни 17% фиксиран). Кредитите са за оборотни средства.

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми са учредени особени залози на:

- машини и оборудване (*Приложение № 14*);
- суровини, материали и готова продукция (*Приложение № 21*);
- търговски вземания (*Приложение № 22*).

Към 30.09.2018 г. са учредени особени залози върху вземания от свързани лица, подлежащи на консолидация и елиминирани за целите на консолидирания финансов отчет в размер на 68,567 х.лв. (31.12.2017 г.: 44,726 х.лв.) като обезпечение по получени от Групата банкови заеми и издадени банкови гаранции (*Приложение № 27, № 31 и № 38*).

32. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

<i>Търговските задължения</i> включват:	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Задължения към доставчици	111,623	134,556
Получени аванси от клиенти	2,303	612
Общо	113,926	135,168

<i>Задълженията към доставчици</i> са към:	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Доставчици извън РБългария	78,129	96,674

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Доставчици от РБългария	33,494	37,882
Общо	111,623	134,556

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали, стоки и услуги. Средният кредитен период, за който обичайно не се начислява лихва по търговски задължения е до 180 дни.

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия включват:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Задължения към дружества - основни акционери	3,107	21
Задължения към дружества свързани чрез основен акционер	612	403
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	232	291
Други свързани лица	104	30
Задължения към дружества, контролирани от асоциирано дружество	19	12
Общо	4,074	757

Задълженията към свързани предприятия по видове са:

	<i>30.9.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Задължения за дивидент	3,153	-
Доставка на услуги	198	252
Задължения за доставки на стоки и материали	723	468
Задължение за доставка на дълготрайни активи	-	37
Общо	4,074	757

Задълженията към свързани предприятия са текущи, в лева, безлихвени и не са обезпечени допълнително със специален залог или гаранция от Групата.

34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ДОГОВОР ЗА ФАКТОРИНГ

Дружество от Групата има сключен договор за факторинг с финансова институция (Фактор) от 19.01.2016 г. за прехвърляне на съществуващи неизискуеми вземания от свои клиенти.

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Факторът има правото на обратен иск (право на регрес) за всички авансово платени суми, независимо дали са включени или не в одобрения кредитен лимит. Одобреният кредитен лимит е 25,000 хил.лв. Прехвърлените фактури се плащат авансово до 90 % (деветдесет процента) от тяхната стойност с включен ДДС.

Лихвата е в диапазона на 1M SOFIBOR + 1.80 % на годишна база и се удържа на едномесечен период в края на всеки календарен месец.

Към 30.09.2018 г. задължението по договора за факторинг е в размер на 24,625 хил.лв. (31.12.2017 г.: 19,403 х.лв.).

Общо предоставеното финансиране през 2018 г. е в размер на 114,164 х.лв. (30.09.2017 г.: 97,859 х.лв.) (Приложение № 2.25).

35. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и за социалното осигуряване включват:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
Задължения към персонала, в т.ч.:	11,188	10,317
<i>текущи задължения по възнаграждения</i>	5,498	4,499
<i>Тантиеми</i>	3,031	3,328
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	2,659	2,490
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	2,474	2,578
<i>текущи задължения по вноски към социалното осигуряване</i>	2,072	2,227
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	402	351
Общо	13,662	12,895

36. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Задълженията за данъци включват:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN'000	BGN'000
ДДС	3,683	4,305
Данъци върху доходите на физическите лица	830	839
Данъци върху печалбата	361	1,471
Данъци върху разходите	347	563
Данъци при източника	44	15
Други	191	182
Общо	5,456	7,375

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

До датата на издаване на настоящия консолидиран отчет в дружествата от Групата са извършени ревизии и проверки, както следва:

Дружество	Пълна данъчна ревизия	Ревизия по ДДС	Проверка по осигурително законодателство
Софарма АД	31.12.2011	31.12.2011	30.09.2013
Софарма Трейдинг АД	31.12.2011	31.12.2017	30.04.2018
Софармаси ЕООД	няма	31.05.2018	няма
Софармаси 2 ЕООД	няма	30.06.2018	няма
Софармаси 3 ЕООД	няма	30.11.2017	няма
Софармаси 4 ЕООД	няма	31.03.2018	няма
Софармаси 5 ЕООД	няма	31.05.2018	няма
Софармаси 6 ЕООД	няма	31.01.2018	няма
Софармаси 7 ЕООД	няма	31.08.2018	няма
Софармаси 8 ЕООД	няма	31.07.2018	няма
Софармаси 9 ЕООД	няма	31.08.2018	няма
Софармаси 10 ЕООД	няма	30.09.2018	няма
Софармаси 11 ЕООД	няма	31.08.2018	няма
Софармаси 12 ЕООД	няма	30.09.2018	няма
Софармаси 13 ЕООД	няма	31.01.2018	няма
Софармаси 14 ЕООД	няма	30.04.2018	няма
Софармаси 15 ЕООД	няма	28.02.2018	няма
Биофарм Инженеринг АД	31.12.2014	31.01.2018	30.04.2009
Момина крепост АД	31.12.2005	31.10.2006	31.10.2006
Фармалогистика АД	31.12.2005	31.03.2007	няма
Софарма Билдингс АДСИЦ	няма	28.02.2018	няма
Електронкомерс ЕООД	31.12.2005	30.04.2006	няма
ПАО Витамини	31.12.2013	31.12.2013	01.04.2014
ООО Софарма Украйна	31.12.2014	31.12.2013	31.03.2016
СИА Бриз	31.12.2013	28.02.2014	31.12.2014
СООО Брититрейд	31.12.2011	31.12.2011	31.12.2011
ООО Табина	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2006
СООО Бризфарм	31.12.2012	31.12.2012	няма
ООО Мед-дент	31.12.2010	31.12.2010	31.12.2007
БООО СпецАфармация	31.03.2014	31.03.2014	31.12.2007
ООО Беллерофон	01.04.2010	01.04.2010	Няма
ООО Ивем и К	30.04.2008	30.04.2008	30.11.2007
ООО НПКФ Ариенс	31.03.2017	31.03.2017	31.12.2010
ОДО Меджел	30.04.2013	30.04.2013	31.12.2012
Вета Фарма АД	няма	30.06.2018	30.06.2016
СалюсЛайн ОДО	31.10.2007	31.10.2007	31.03.2016
ЗАО Интерфарм	30.04.2013	30.04.2013	няма
Софарма Варшава СП. З.О.О	няма	няма	06.07.2017
Лековит Д.о.о.	31.03.2017	30.06.2017	15.04.2017

За дружествата в България данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи. За дружествата извън България данъчна ревизия се извършва както следва: в Украйна, Латвия и Беларус в тригодишен срок, в Полша, Казахстан и Литва – в петгодишен срок, в Сърбия – в десетгодишен срок и в Молдова – в четиригодишен срок.

На дружествата Фитопалаузово АД, Аромания ООД, Софармаси 16 ЕООД, Софармаси 17 ЕООД, ООО Фармацевт плюс, ТОО Софарма Казахстан, Софарма Трейдинг Д.о.о. Белград, ООО Фарматея, УАБ ТБС Фарма, ООО Галенафарм, ООО Здравей, ОДО Аленфарм-плюс, Рап Фарма Интернешънъл ООД и ООО Заботливая аптека не са провеждани пълни данъчни ревизии, ревизии по ДДС и проверки по осигурителното законодателство.

37. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

<i>Другите текущи задължения</i> включват:	30.9.2018 BGN'000	31.12.2017 BGN'000
Задължения за дивиденди	3,902	586
Задължения свързани с покупка на дялове	1,160	376
Задължения по финансов лизинг (<i>Приложение № 29</i>)	1,051	1,271
Неизплатено задължение под условие във връзка с придобиване на дялове в дъщерно дружество	1,009	8,603
Правителствени финансираня (<i>Приложение № 30</i>)	740	867
Присъдени суми по съдебни дела	319	303
Удръжки от работните заплати	195	234
Получени търговски кредити от трети лица	-	157
Други	365	924
Общо	8,741	13,321

38. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Поръчителства и предоставени гаранции

Софарма АД

Дружеството е съдължник по получени банкови кредити, издадени банкови гаранции, сключени лизингови договори, както и е гарант пред банки и доставчици на следните дружества:

Период на падеж	Вид валута	Размер	Състояние на дълга
-----------------	------------	--------	--------------------

ГРУПА СОФАРМА

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

			Оригинална		30.09.2018
			Валута	BGN'000	BGN'000
Софарма Имоти АДСИЦ	2024 г.	евро	22,619	44,240	17,985
Енергоинвестмънтс АД	2020 г.	лева	2,000	2,000	1,275
Минералкомерс АД	2018 г.– 2021 г.	лева	726	726	595
Общо					19,855

Банкови гаранции

Софарма Трейдинг АД

Издадените за дружеството банкови гаранции възлизат на 12,859 х.лв. (31.12.2017 г.: 13,427 х.лв.) и са за гарантиране плащане към доставчици на стоки, за добро изпълнение - гарантиране бъдещи доставки на лекарствени и медицински продукти на болници по сключени договори за доставка, митническа гаранция и участие в търгове.

Банковите гаранции са издадени от:

	30.09.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Райфайзенбанк ЕАД	5,148	4,801
SG Експресбанк АД	4,150	4,837
ИНГ банк Н.В.	3,561	3,789
	12,859	13,427

Обезпечението по издадените банкови гаранции е както следва:

- Особен залог на стоки в оборот на стойност 8,997 х.лв. (31.12.2017 г.: 8,997 х.лв.) (*Приложение № 21*).
- Особен залог на вземания от клиенти с балансова стойност 2,347 х.лв. (31.12.2017 г.: 2,347 х.лв.) (*Приложение № 22*).

Електронкомерс ЕООД

Към 30.09.2018 г. издадените за дружеството банкови гаранции са в размер на 47 х.лв. (31.12.2017 г.: 32 х.лв.).

Активи, получени на отговорно пазене

Софарма Трейдинг АД

Съгласно сключени договори за преддистрибуция, дружеството е приело на отговорно пазене стоки към 30.09.2018 г. в размер 4,866 х.лв. (31.12.2017 г.: на 4,723 х.лв.).

Значителни неотменяеми договори и ангажименти

Софарма АД

Дружеството е получило правителствени финансираня по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. и оперативна програма „Енергийна ефективност”(Приложение № 30 и Приложение № 38) свързани с технологично обновление и модернизация на таблетно производство, внедряване на иновативни продукти в ампулно производство и придобиване на общообменни инсталации за вентилация и климатизация при производство на медицински продукти (Приложение № 14). Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответните проекти да не претърпяват значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

Биофарм Инженеринг АД

Дружеството е поело ангажимент по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за срок 5 години след приключване на проекта за придобиване на:

а) линия за производство на разтвори на аминокиселини за парентерално хранене, включваща компоненти за раздуване, пълнене и херметизиране в асептична среда, и

б) изграждане на чисти помещения (таван „омега профил”, преградни стени, врати, блокиращи устройства, осветление, климатизация и други). Срокът започва да тече от 27.04.2015 г. (датата, на която проектът окончателно е одобрен от финансиращата организация) и съгласно договора, проектът не трябва да претърпи значими изменения, засягащи неговата същност, условията за неговото изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на елемент от инфраструктурата или прекратяване на производствената дейност. При неизпълнение на тези изисквания предоставеното финансиране подлежи на възстановяване. Към датата на одобрение за издаване на финансовия отчет всички изисквания по договора са спазени.

39. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност Групата може да бъде изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Групата.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружествата от Групата и на привличения от тях заеман капитал, както и да се оценят

ГРУПА СОФАРМА**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

адекватно пазарните обстоятелства на правените от тях инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на рисковете се осъществява текущо от ръководството на дружеството-майка и респективно ръководствата на дъщерните дружества съгласно политиката, определена от Съвета на директорите на дружеството-майка. Съветът на директорите е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Структурата на финансовите активи и пасиви е както следва:

	30.9.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Финансови активи		
	303,773	296,015
Кредити и вземания, в т.ч.:	295,769	288,033
<i>Вземания и заеми (Приложение №19, №20, №22, № 23 и №24)</i>	274,141	265,419
<i>Парични средства и парични еквиваленти (Приложение №25)</i>	21,628	22,614
Финансови активи на разположение и за продажба	8,004	7,982
	30.9.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Финансови пасиви	438,253	427,643
Финансови пасиви по амортизирана стойност	438,253	427,643
<i>Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми (Приложение № 27 и №31)</i>	291,228	259,169
<i>Други заеми и задължения (Приложение №29, №32, №33 и №37)</i>	122,400	149,071
<i>Задължения по факторинг</i>	24,625	19,403

Валутен риск

Дружествата от Групата извършват своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти и поради това те са изложени на валутен риск.

Групата чрез дружествата в Беларус и Украйна осъществява стопански операции в тези страни и съответно има съществени експозиции в беларуски рубли и украински гривни. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на тези валути спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества. Останалите дружествата в чужбина реализират продажбите си предимно на местните пазари, което води до валутен риск и спрямо техните валути - полска злота, литовски лит, щатски долар, английски паунд и казахстанско тенге.

За Казахстанско тенге има сключени форуърдни сделки.

ГРУПА СОФАРМА
**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.**

Повечето от операциите на дружествата от Групата обичайно са деноминирани в български лева, като българският лев е фиксирани към евро, което редуцира потенциалната валутна волатилност за тези дружества от Групата.

За контролиране на валутния риск има въведена система в цялата Група на планиране на доставките от внос, за продажбите в чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания. Експозициите на почти всички дъщерни дружества в България към валутен риск е незначителна, тъй като почти всички продажби са реализирани на местния пазар в български лева. Вносът на стоки е основно осъществен в евро. Заемите, когато са деноминирани в чуждестранна валута, са отпуснати основно в евро.

Активите и пасивите на Групата, деноминирани в български левове, представени по различните чуждестранни валути, са както следва:

<i>30 септември 2018 г.</i>	<i>в BGN</i>	<i>в EUR</i>	<i>в RSD</i>	<i>в BYN</i>	<i>в USD</i>	<i>в UAH</i>	<i>в друга</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>валута</i>	<i>BGN</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	5,959	1,343	-	158	544	-	-	8,004
Кредити и вземания, в т.ч.:	186,247	53,964	30,740	10,703	5,544	1,271	7,300	295,769
<i>Вземания и заеми</i>	<i>172,883</i>	<i>51,732</i>	<i>30,409</i>	<i>9,798</i>	<i>4,581</i>	<i>424</i>	<i>4,314</i>	<i>274,141</i>
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	<i>13,364</i>	<i>2,232</i>	<i>331</i>	<i>905</i>	<i>963</i>	<i>847</i>	<i>2,986</i>	<i>21,628</i>
Общо финансови активи	192,206	55,307	30,740	10,861	6,088	1,271	7,300	303,773
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	103,298	168,207	1,399	16,491	24	1,779	30	291,228
Други заеми и задължения	66,791	42,646	17,012	17,462	2,320	174	620	147,025
Общо финансови пасиви	170,089	210,853	18,411	33,953	2,344	1,953	650	438,253
<i>31 декември 2017 г.</i>	<i>в BGN</i>	<i>в EUR</i>	<i>в RSD</i>	<i>в BYN</i>	<i>в USD</i>	<i>в UAH</i>	<i>в друга</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>BGN</i>	<i>валута</i>	<i>BGN</i>
	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>	<i>'000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	5,043	1,826	-	-	1,113	-	-	7,982
Кредити и вземания, в т.ч.:	180,002	50,009	31,688	10,070	5,317	4,998	5,949	288,033
<i>Вземания и заеми</i>	<i>169,669</i>	<i>43,169</i>	<i>31,491</i>	<i>9,167</i>	<i>4,029</i>	<i>3,432</i>	<i>4,462</i>	<i>265,419</i>
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	<i>10,333</i>	<i>6,840</i>	<i>197</i>	<i>903</i>	<i>1,288</i>	<i>1,566</i>	<i>1,487</i>	<i>22,614</i>
Общо финансови активи	185,045	51,835	31,688	10,070	6,430	4,998	5,949	296,015
Краткосрочни и дългосрочни банкови	60,897	188,756	30	7,734	-	1,752	-	259,169

заеми

Други заеми и задължения	<u>70,074</u>	<u>51,193</u>	<u>24,854</u>	<u>18,347</u>	<u>3,199</u>	<u>169</u>	<u>638</u>	<u>168,474</u>
Общо финансови пасиви	<u>130,971</u>	<u>239,949</u>	<u>24,884</u>	<u>26,081</u>	<u>3,199</u>	<u>1,921</u>	<u>638</u>	<u>427,643</u>

Ценови риск

Дружествата от Групата са изложени на ценови риск за материални запаси от три основни фактора:

а) евентуално нарастване на доставните цени на суровините, материалите, доколкото значителна част от използваните суровини са от внос и заемат съществен дял от разходите за производство;

б) евентуално нарастване на доставните цени на стоките; и

в) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние ръководството на Групата прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика. Ценовата политика е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

Групата е изложена на значителен ценови риск и по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като инвестиции на разположение и за продажба, най-вече чрез дружеството-майка. За целта неговото ръководство следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, ръководството е взело решение за редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността в условията на криза.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на Групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания.

Такива обезценки са направени, където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

В своята търговска практика Групата е прилагала различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски работи.

Групата работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с голям брой български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с държавните болнични заведения също изисква политика на отложени плащания. Налице е концентрация на значителен кредитен риск в този тип контрагенти, които формират 45% от търговските вземания на Групата (31.12.2017 г.: 35%). Той се минимизира чрез въведени процедури за подбор и текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на тези търговски партньори. При просрочване на вземанията от тези контрагенти Групата е определила срок от 30 дни, след който започва действия по събиране на вземанията. За *клиенти - болнични заведения* започва начисляване на лихви за забава при просрочие от 30 дни спрямо датата, на която изтича кредитния период и при положение, че просрочията не бъдат погасени, след още 30 дни прави среща с ръководството с цел подписване на спогодба за разсрочване, а при неспазване на спогодбата се пристъпва към завеждане на дело. За *клиенти-аптеки* при просрочие от 5 дни спрямо датата, на която изтича кредитният период се спират последващите продажби към тях на отложено плащане, а ако просрочията не бъдат погасени до 45-тия ден, се спират всички продажби и се водят преговори за сключване на спогодба и при неспазване на спогодбата се пристъпва към завеждане на дело.

Отсрочени плащания (продажби на кредит) за други контрагенти се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с Групата, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Кредитната политика на Групата предвижда всеки нов клиент да се проучва за кредитоспособност преди да се предложат стандартните условия на доставка и плащане.

Анализът, който извършва Групата, включва, но не се ограничава с посещение на обекта на клиента, а също и събиране на информация за месечните обороти, както и се изисква в някои от случаите издаване на запис на заповед в полза на дружество от Групата в размер на 130% - 135% от отпуснатия кредит. Тези лимити се преглеждат на месечна база. Клиенти, които не могат да покрият критериите за кредитоспособност, могат да извършват покупки срещу заплащане в брой.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния, финансовия и търговския директор на дружеството-майка и респективно от ръководствата на дъщерните дружества. Отговорността им е оперативна да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара и потребностите на Групата. Групата има разработена политика и процедури за оценка на кредитоспособността на своите контрагенти и определяне на кредитен рейтинг и кредитни лимити по групи клиенти. Ръководството на Групата текущо наблюдава и регулира, формиращата се концентрация на вземания по клиенти и контрагенти общо за Групата.

Паричните средства в Групата и разплащателните операции са съсредоточени основно в различни първокласни банки. При разпределението на паричните потоци между тях ръководството на дружеството-майка и на дъщерните предприятия се съобразяват с редица фактори, между които размерите на капитала, сигурността, ликвидността, кредитния потенциал и рейтинг на банката и др.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Групата генерира и поддържа значителен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за Групата е основната стопанска дейност на дружествата от нея, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. С цел изолиране евентуалния общ ликвиден риск, Групата работи със система от

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на матуритетите на активите и пасивите, контрол върху изходящите парични потоци и осигуряване на текущо им балансиране спрямо входящите, вкл. предоговаряне на падежите и оптимизиране структурата на дълговете, увеличаване и вътрешно реструктуриране на собствено генерирани средства и тяхното инвестиране.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на Групата, класифицирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на консолидирания отчет. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Матуритетен анализ

30 септември 2018г.

	<i>до 1 м</i>	<i>от 1 до 3</i>	<i>от 3 до</i>	<i>от 6 до</i>	<i>от 1 до</i>	<i>от 2 до</i>	<i>над 5 г</i>	<i>Общо</i>
	<i>м</i>	<i>м</i>	<i>6 м</i>	<i>12 м</i>	<i>2 г</i>	<i>5 г</i>		
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	72,390	40,171	52,327	72,691	23,521	38,152	432	299,684
Други заеми и задължения	87,948	39,043	16,093	2,702	723	629	-	147,138
Общо пасиви	160,338	79,214	68,420	75,393	24,244	38,781	432	446,822

31 декември 2017г.

	<i>до 1 м</i>	<i>от 1 до 3</i>	<i>от 3 до</i>	<i>от 6 до</i>	<i>от 1 до</i>	<i>от 2 до</i>	<i>над 5 г</i>	<i>Общо</i>
	<i>м</i>	<i>м</i>	<i>6 м</i>	<i>12 м</i>	<i>2 г</i>	<i>5 г</i>		
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	2,406	55,641	52,120	101,602	14,917	37,881	-	264,567
Други заеми и задължения	101,644	48,523	10,341	5,552	1,700	966	-	168,726
Общо пасиви	104,050	104,164	62,461	107,154	16,617	38,847	-	433,293

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на Групата лихвоносните активи са: парични средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства от Групата под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на Групата в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците и структурата на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност се поддържат в благоприятен размер за дружествата от Групата. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководствата на дружествата от Групата, заедно с това на дружеството-майка, текущо наблюдават и анализират експозицията на съответното дружество спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

	<i>безлихвени</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Лихвен анализ</i>				
<i>30 септември 2018 г.</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	8,004	-	-	8,004
Кредити и вземания, в т.ч.:	232,294	10,167	53,308	295,769
<i>Вземания и заеми</i>	225,020	15	49,106	274,141
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	7,274	10,152	4,202	21,628
Общо финансови активи	240,298	10,167	53,308	303,773
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	-	259,777	31,451	291,228
Други заеми и задължения	117,996	26,389	2,640	147,025
Общо финансови пасиви	117,996	286,166	34,091	438,253

	<i>безлихвени</i>	<i>с плаващ лихвен %</i>	<i>с фиксиран лихвен %</i>	<i>Общо</i>
<i>Лихвен анализ</i>				
<i>31 декември 2017 г.</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Финансови активи на разположение и за продажба	7,982	-	-	7,982
Кредити и вземания, в т.ч.:	234,424	7,294	46,315	288,033
<i>Вземания и заеми</i>	224,724	15	40,680	265,419
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	9,700	7,279	5,635	22,614
Общо финансови активи	242,406	7,294	46,315	296,015
Краткосрочни и дългосрочни банкови заеми	-	229,924	29,245	259,169
Други заеми и задължения	146,154	21,897	423	168,474
Общо финансови пасиви	146,154	251,821	29,668	427,643

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Групата цели да създаде и поддържа възможности тя да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в нейния бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала. Аналогичен подход се прилага и на ниво индивидуално дружество от Групата по отношение на неговата капиталова структура и финансиране.

Групата текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в консолидирания отчет за финансовото състояние и паричните средства и паричните еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал (вкл. неконтролиращото участие) и нетния дългов капитал. Характерното и за двата представени периода е, че Групата финансира дейността си както от собствените си генерирани печалби, така и като поддържа определено ниво на търговски и други краткосрочни задължения и заеми (банкови, търговски). През 2018 г. стратегията на ръководството на дружеството - майка е да се поддържа съотношение в рамките на 25-35% на ниво „група” (2017 г.: 25-35%).

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	30.9.2018 BGN'000	31.12.2017 BGN'000
Общо дългов капитал, в т.ч:	318,414	281,793
<i>Заеми от банки</i>	291,228	259,169
<i>Заеми и задължения по финансов лизинг и факторинг</i>	27,186	22,624
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(21,628)	(22,614)
Нетен дългов капитал	296,786	259,179
Общо собствен капитал, принадлежащ на групата	507,699	503,110
Общо капитал, принадлежащ на групата	804,485	762,289
Съотношение на задлъжнялост	0.37	0.34

Показаните задължения в таблицата по-горе са оповестени в *Приложения № 27, № 29, №31 и №34*).

Справедливи стойности

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и банковите депозити, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голяма част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в консолидирания отчет за финансово състояние на база пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност). При вземанията и заемите с фиксиран лихвен процент прилаганата методика за неговото определяне използва като отправна точка за изчисленията текущите наблюдения на Групата по отношение на пазарните лихвени равнища.

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар, със стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството-майка счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

40. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>	
Телекомплект Инвест АД	Дружество - основен акционер	2018 г.	2017 г.
Донев Инвестмънтс Холдинг АД	Дружество - основен акционер	2018 г.	2017 г.
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество, свързано чрез основен акционер	2018 г.	2017 г.
Софпринт груп АД	Дружество, свързано чрез основен акционер	2018 г.	2017 г.
Елфарма АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	2018 г.	2017 г.
Телекомплект АД	Дружество, свързано чрез ключов управленски персонал	2018 г.	2017 г.

	<i>1 януари-30 септември 2018</i>	<i>1 януари-30 септември 2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Доставки от свързани лица:</i>		
<i>Доставки на материални запаси от:</i>		
Дружества, свързани чрез основен акционер	6,833	6,913
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	45	17
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	9	23
	6,887	6,953

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Доставки на услуги от:

Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	2,296	2,326
Дружества свързани чрез основен акционер	1,791	1,978
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	813	606
Дружества основни акционери	267	180
	5,167	5,090

Доставки за придобиване на инвестиционни имоти от:

Дружество, контролирано от асоциирано дружество	76	-
	76	-

Доставки на дълготрайни материални активи от:

Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	11	232
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	1	29
	12	261

Доставки за придобиване на дълготрайни активи:

Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	1,551	918
Дружества основни акционери	143	6
	1,694	924

Други доставки от:

Дружества, свързани чрез основен акционер	-	18
Дружества основни акционери	-	3
	-	21

Начислени дивиденди на:

Дружества основни акционери	9,859	6,141
Ключов управленски персонал	221	42
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	2	545
	10,082	6,728
	23,918	19,977

Продажби на свързани лица

Продажби на материални запаси за:

Съвместни дружества	2,869	3,561
Дружество, контролирано от асоциирано дружество	868	695
Дружества, свързани чрез основен акционер	597	593
	4,334	4,849

Продажби на услуги за:

ГРУПА СОФАРМА

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ МЕЖДИННИЯ СЪКРАТЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
за деветмесечния период, завършващ на 30 септември 2018 г.

Дружество, контролирано от асоциирано дружество	213	217
Дружества, свързани чрез основен акционер	194	173
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	9	8
Асоциирани дружества	6	6
	422	404
Продажби на дълготрайни активи за:		
Дружество, контролирано от асоциирано дружество	24	-
	24	-
Приходи от дивиденди от:		
Дружества, свързани чрез основен акционер	70	-
	70	-
Лихви по предоставени заеми:		
Асоциирани дружества	454	316
Дружества, контролирани от асоциирано дружество	140	39
Дружества, свързани чрез ключов управленски персонал	82	451
	676	806
	5,526	6,059

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в *Приложения № 19 и № 23*.

Съставът на ключовия управленски персонал на Групата включва оповестения в Приложение № 1 изпълнителен директор и членове на Съвета на директорите на дружеството-майка.

Възнагражденията и другите доходи на ключовия управленски персонал и на изпълнителните директори, членовете на Съвета на директорите и управителите на дъщерните дружества от Групата са в размер на 4,536 х.лв. (2017 г.: 4,609 х.лв.), в т.ч.:

- текущи възнаграждения – 3,850 х.лв. (2017 г.: 4,077 х.лв.);
- тантиеми – 683 х.лв. (2017 г.: 532 х.лв.);
- плащания на база акции - 3 х.лв (2017 г.: няма);

41. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Дъщерното дружество Аромания ООД е преобразувано в акционерно дружество на 16.10.2018 г.

Няма други събития след датата на отчетния период, които изискват корекция или оповестяване в консолидирания финансов отчет или в приложенията към него.